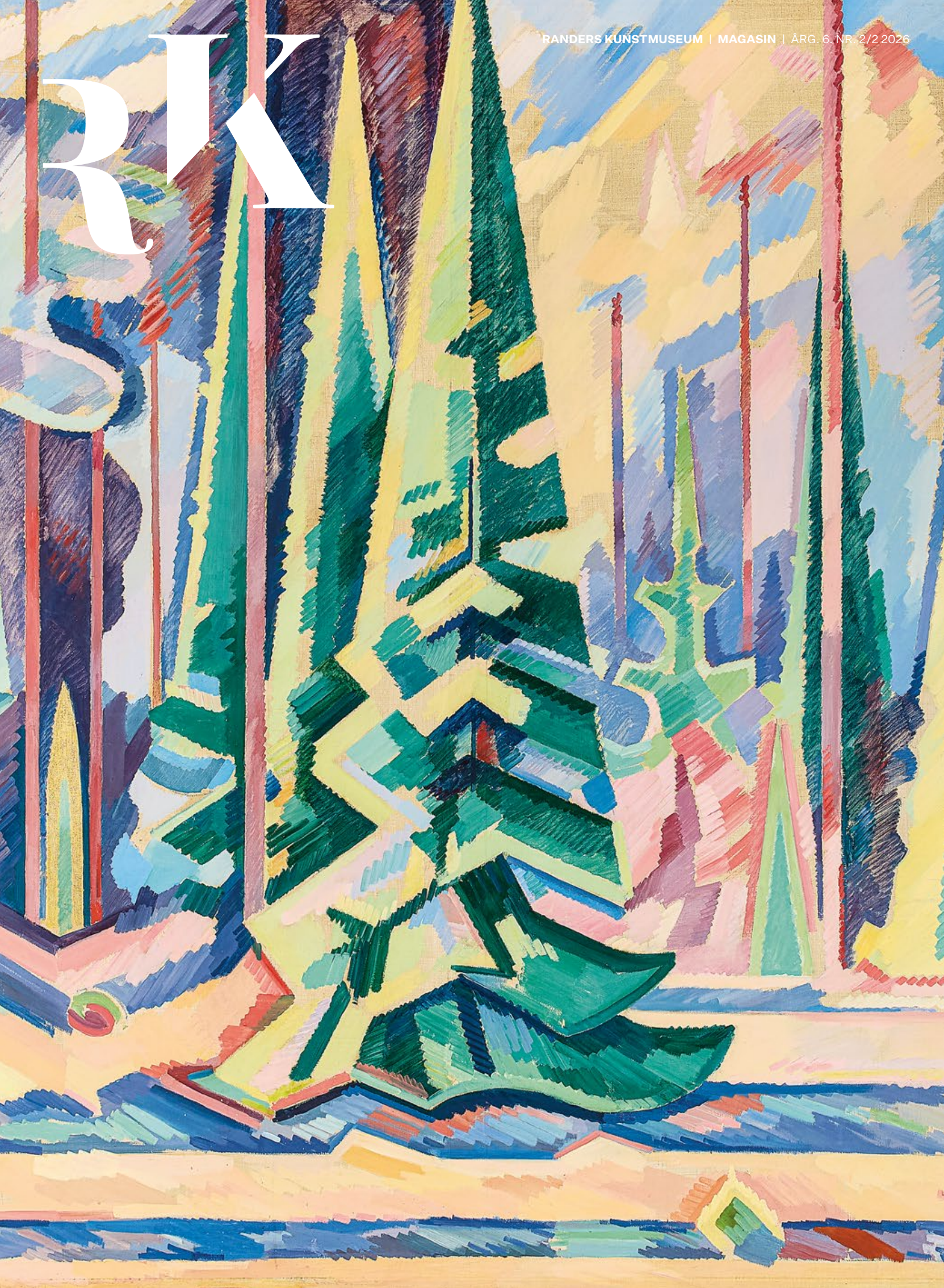

RK

Redaktion
Lise Jeppesen (Ansv.)

Udgiver
Randers Kunstmuseum

Oplag
3.000

Udgivelse
Bladet udkommer to gange årligt

Abonnement
Bladet fremlægges på museet til fri benyttelse.
Medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner
får tilsendt bladet frit.

Grafisk design & produktion
Asap Design

Tryk
Dystan og Rosenberg Aps

Billede/Copyright
Randers Kunstmuseum, kunstnere og fotografer

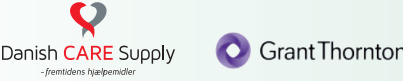
ISSN 2794-1698

Åbningstider og entré
Tirsdag-søndag 10-16, mandag lukket.
Sidste torsdag i hver måned 10-20, dog undtaget
juli og december.
Fri entré til samlingen
Entré til særudstillinger

Skoler
Skoler kan bestille gratis klassesæt så længe
oplag haves. Skoleklasser kan få adgang til museet
fra kl. 9 efter forudgående aftale. For grundskoler
fra Randers Kommune er omvisninger gratis.

Forside / Bagside
Udsnit af William Scharff: *Skovparti*, 1934-35.
Olie på lærred, 225 x 312 cm. Randers Kunstmuseum.
© William Scharff / VISDA

RANDERS KUNSTMUSEUM ERHVERVSKLUB

FAABORG FLYTTEFORRETNING
JUST JUSTESEN

Indhold

Særudstilling	2
<i>William Scharff – Den poetiske rebel</i>	4
William Scharff med egne ord	9
Smuk bogudgivelse og film ledsager udstillingen	13
Arrangementer – Wiliam Scharff	14
Undervisningsforløb for skoler	15

Samlingen	17
Randers Kunstforening 175 år	18
Kunst på tur	21
Nyt værk af L.A. Ring i samlingen	24
Et behageligt bekendtskab – donation af en akvarel af Magda Pagh-Schou	26
Ville Jais Nielsen vender hjem til Randers	28
Det gode selskab	30
Kommende udstilling: <i>Morten Schelde – Glitch</i>	36
Mød museets medarbejdere	38

Det sker	40
Torsdagsdialoger	42
H.C.Andersen i streg og toner	43
Kultur & Cocktail i Kulturhuset	43
Efteråret på Billedskolen	44
Mød Billedskolen til Randers fritidsfestival	44
Art by Night	45
Kreativ fordybelse efter fyraften	45
Kalender	46

Maleren William Scharff (1886-1959) var en mangefacetteret modernist og en hovedfigur i den første halvdel af det 20. århundredes danske kunst. Gennem hele sit virke udforskede og udviklede han modernitetens udtryksformer, temaer og medier. Han skabte et billedsprog, der bevæger sig mellem det rebelske, det ekspressive og det poetiske, og hans værker reflekterer over det moderne liv og menneskets relation til naturen og det spirituelle.

Mange af Scharffs værker er kendt i offentligheden. Han er velrepræsenteret på de danske museer med over 180 værker i museumseje, og han har skabt monumen- tale udsmykninger til store offentlige bygninger. Alligevel har han glimret ved sit fravær i en monografisk forsknings- og udstillingssammenhæng i Danmark i nyere tid. Det er 25 år siden, Williams Scharffs liv og kunst sidst blev udfoldet i dansk museumssammenhæng. Det er derfor med stor glæde Randers Kunstmuseum i samarbejde med Sorø Kunstmuseum og Ribe Kunstmuseum nu kan invitere indenfor til en stor forskningsbaseret særudstilling om netop Scharff. Udstillingen falder sammen med kunstnerens 140-års fødselsdag i 2026.

I magasinet kan man også læse om en række nye værker i museets samling, herunder et nyt maleri af L.A. Ring (1854-1934), to værker af den kvindelige modernist Ville Jais Nielsen (1886-1949), der var født i Randers og om et satirisk værk af den enigmatiske kunstner og boheme Harald Engman (1903-1968) m.fl..

Sidst, men ikke mindst præsenterer vi med magasinet sensommerens og efterårets aktivitetsprogram på Randers Kunstmuseum, læs om de kommende koncerter, dialoger, omvisninger og værksteder.

Vi glæder os til at se Jer.

Lise Jeppesen, museumsdirektør

William
Scharff
Den poetiske rebel

William Scharff – Den poetiske rebel

8. august 2026 - 3. januar 2027

af Inge Lise Mogensen Bech / Museumsinspektør

William Scharffs (1886-1959) malerier taler med en nærværende, aktuel og poetisk stemme. Man mærker næsten ikke det århundrede, der efterhånden er gået, siden mange af dem blev skabt. Selvom flere af værkerne blev mødt med kras kritik i deres samtid, kan de fleste i dag se skønheden i Scharffs kunst. Udstillingen præsenterer et stort udvalg af hans omfattende maleriske produktion og udfolder desuden hans tekstilværker, design, udsmykninger og arbejdsmetoder.

De mange kunstværker, der er indlånt fra museer og privatsamlinger, viser en kunstner med en bemærkelsesværdig spændvidde. Scharff skabte et billedsprog, der bevæger sig mellem rå ekspresiv kraft og håndværksmæssig præcision, og han indflettede store spørgsmål i det hverdagslige: i et barns leg, i en hønes nervøse bevægelser eller en skovs nærmest radioaktive glød. Udstillingens temaer viser, hvordan hans kunst forener natur, spiritualitet og international modernisme i både selvstændige værker og udsmykninger skabt til konkrete rum og fællesskaber.

I hans værker, fra intime skitser til monumentale offentlige udsmykninger, møder vi en kunstner, som var optaget af naturbevarelse og menneskets forhold til naturen, længe før det blev en påtrængende politisk dagsorden. Hans kunst inviterer os til at overveje, hvordan vi på én gang kan leve i nuet og tage ansvar for fremtiden. I en nutid præget af krig, politisk uro og klimakrise føles Scharffs kunst – hans insistere på kunstens kraft og hans undersøgelse af, hvad der bliver stående, når verden vælter – næsten provokerende aktuel. Hans billeder er fulde af farve, rytme og energi, men også af tvivl, længsel og spørgsmål til menneskets plads i verden.

Den poetiske rebel

Randers Kunstmuseum har en fantastisk samling af dansk modernisme. De fleste af værkerne er imidlertid udført af mandlige kunstnere. Det skyldes ikke, at der ikke fandtes kvindelige kunstnere, men at de mandlige kunstnere i første halvdel af det tyvende

århundrede havde bedre adgang til uddannelse, udstillingsmuligheder, legater og tillidshverv. I de senere år har kunsthistorien derfor særligt fokuseret på at få generationens kvindelige kunstnere frem i lyset. Også Randers Kunstmuseum arbejder strategisk for en bedre repræsentation af kvindelige kunstnere (se artiklen om ny erhvervede værker af Ville Jais Nielsen i dette magasin). Til gengæld har der ikke været et tilsvarende fokus på at undersøge, om fortællingen om de mandlige kunstnere også har været skåret til efter en bestemt matrice. Med udstillingen om Scharff undersøger vi derfor også, hvordan man i dag kan udstille og udforske de mandlige modernister.

Når man zoomer ind på Scharff, viser det sig, at fortællingen om ham rummer mange af de karakteristika, som man også finder i kvindelige kunstneres karrierer. Scharff blev frarådet at blive maler af sin tegnelærer på Teknisk Skole. Han søgte alligevel ind på Kunstakademiet i København, men blev ikke optaget. Fra 1907 uddannede han sig på en privat maleskole og begyndte at udtrykke sig i en moderne malestil. Anmelderne skrev hånende og nedladende om hans kunst. Kårene var ringe, og flere af hans mandlige kolleger skiftede erhverv for at kunne forsørge deres familier. Scharff malede fortsat, men bredte sin praksis ud, så han også lavede design og store monumentaludsmykninger. Efterhånden som han i løbet af 1930'erne blev anerkendt, brugte han sin indflydelse og autoritet til at kæmpe for bedre vilkår for yngre kunstnere.

William Scharff: Granskov. Efterår, 1922. Olie på lærred, 148 x 127 cm. Privateje. © William Scharff / VISDA

William Scharff:
Mosekonen brygger, 1926-28
Olie på lærred, 249,5 x 393 cm
Statens Museum for Kunst
© William Scharff / VISDA

William Scharff:
En maler, 1922
Olie på lærred, 125 x 85,5 cm
Vejle Kunstmuseum
© William Scharff / VISDA

Om udstillingen

Udstillingen bygger på forskning finansieret af Ny Carlsbergfondet og er blevet til i samarbejde med Sorø Kunstmuseum og Ribe Kunstmuseum. Udstillingens grafik er skabt af grafisk designer Sille Haarh-Aasmul fra Asap Design, mens udstillingsarkitekturen er skabt af arkitekt Anne Schnettler. Begge har med stor indlevelse skabt et udtryk, der matcher Scharffs kunst. Farvesætningen rummer en skala af gråtoner, som giver mest mulig plads til kunstværkernes eget farvemæssige udtryk. De små skalaspring i farvetone knytter yderligere designet til Scharffs univers, idet han netop kobkede kunsten med musikalske skalaer. Samtidig er skilte og arkitektoniske elementer udført i træ. De henter den skov, som Scharff satte så stor pris på, ind i udstillingen. Designet har fokus på bæredygtighed, idet de arkitektoniske elementer genanvendes i alle tre udstillinger, selvom museernes rum ikke er ens, og udstillingerne derfor udformes forskelligt.

Randers Kunstmuseum har mest udstillingsplads af de tre institutioner, og vores version af udstillingen rummer derfor flest værker. Ikke mindst viser museet som det eneste den største version af Scharffs maleri *Mosekonen brygger*. Scharff malede utallige forarbejder til værket. Det er en farverig og usædvanlig komposition, som, da den første gang blev vist offentligt i 1929, vakte både forargelse, forundring og begejstring. Statens Museum for Kunst erhvervede værket den første dag, det blev udstillet. Erhvervelsen var dog omdiskuteret, og maleren Edvard Weie (1879-1943) brugte maleriet som anledning til i *Ekstra Bladet* at anklage Scharff for at ødelægge den moderne kunst ved at bruge fortællende elementer i sit maleri.

Det er muligt, at prisen på 12.000 kr. svarende til mere end 500.000 nutidskroner, har været medvirkende til modstanden.

Avisen *Berlingske Tidende* fortæller den 19. januar 1929 om situationen: ”Grønningen's Vernissage fik den festligste Optakt, man kunde tænke sig, og det er Statens Museum for Kunst, der har Æren herfor. Museet mødte nemlig op og købte William Scharffs mægtige Lærred; Mosekonen brygger” – et storslaaet Arbejde. [...] Vi havde kort efter Udstillingens Aabning en lille Samtale med William Scharff. – Hvad siger De til Salget? spurgte vi. – Jeg siger, at det er en dejlig Dag! Hvad skulle jeg ellers sige?”

Et interview i *Social-Demokraten* dagen efter afslører mere om det særegne kunstværk:

– *Hvor er Mosekonen fra, spørger jeg. – Jeg har levet hele mit Liv paa Landet.... I Tisvilde... der er hun og alle de andre fra Mor er født deroppe paa en stor Gaard, min Bedstemor var en Kulsvier, men min Far var Bagermester i København... paa Fars Side er vi indvandret fra Ditmarsken. Hvordan blev De Maler? Jeg ved det ikke, jeg stod som lille dreng og malte bag ved Jul. Paulsen og Albert Gottschalk.. Gottschalk var den første, som underviste mig noget... han gav mig ogsaa Tubefarver.... de andre Børn var bange for ham, det var jeg ikke, selvom han var sær, for det var han jo, saa syntes jeg alligevel, at han var sød og flink. – Hvad er Mosekonen for Dem? – Jeg har bare søgt at udtrykke min Længsel efter det, som det kommer an paa.... Man skal saavidt muligt sky Kunstbølger, og man skal ogsaa bort fra Epigoneriet.. der er kun det, at være sig selv så meget som muligt.... [...] – Hvem er Menneskene i ”Mosekonen”? De er alle sammen ude fra Tisvilde. Typer derfra, og jeg kender enhver af dem, og jeg kan faa dem til at sidde for mig, fordi de har set mig, fra jeg var Dreng.... Vi er Dus... de er ikke bange for mig... Jeg er ingen fremmed og jeg er heller ikke fin eller hvad det nu er, de kalder det... jeg er født imellem dem.*

”Der er kun det at være sig selv så meget som muligt,” forklarer Scharff. Netop denne insisteren giver hans kunst en særlig aktualitet. Da Scharff og andre modernister brød med tidens forestillinger om, hvordan kunst skulle se ud, blev deres særegenhed ikke blot mødt med hån og modstand. Lægen Carl Julius Salomonsen beskrev den nye kunst som udtryk for ”dysmorfisme”, det vil sige en sygelig trang til det hæslige og vanskabte. Det, der faldt uden for samtidens normer, blev dermed gjort til et tegn på sinds-sygdom. I dag minder værkerne om, at skønhed ikke er en fast størrelse: Det, der virker fremmed, vildt eller forkert i én tid, kan opleves som smukt og inspirerende i en anden.

At være sig selv betyder hos Scharff imidlertid ikke at lukke verden ude, men at møde den fra et sted, man kender. I *Mosekonen brygger* forener han mennesker, landskab og fortællinger fra Tisvilde med impulser fra den internationale modernisme. Den lokale forankring bliver ikke en begrænsning,

men selve forudsætningen for et udsyn, der rækker langt ud over det lokale.

I en tid præget af hastige forandringer og globale kriser minder Scharffs kunst os om værdien af at finde et solidt ståsted. Hans poetiske oprør består ikke i at vende sig bort fra fællesskabet, men i at bidrage til det uden at give afkald på sin egen erfaring, stemme og særegenhed.

Udstillingen inviterer publikum ind i Scharffs billedverden. Med sine farverige billedfortællinger om skove, dyr og mennesker forbinder han det genkendelige med det gådefulde. På Randers Kunstmuseum kan man opleve hans kunst i et usædvanligt bredt udvalg – fra intime studier og tekstildesign til monumentale kompositioner som *Mosekonen brygger*. Her får man mulighed for selv at se, hvorfor den kunst, der engang blev kaldt vanskabt og sindssyg, stadig er både overraskende, smuk og aktuel.

William Scharff med egne ord

af Inge Lise Mogensen Bech / Museumsinspektør

William Scharff var angiveligt ikke meget for at tale om sig selv eller sin kunst. Måske derfor sagde han i et interview “Skriv om mine Billeder, hvad De vil, og saa meget De føler Lyst til. Gør med mig, hvad der falder Dem ind. Udlever mig til Grinet eller løft mig til Ærens fejreste [dvs. mest fagre, red.] Top, ganske som det behager, men spar mig for at skulle tale om mig selv og mit Arbejde. Jeg er ikke i Stand til at træde i Rapport til Offentligheden paa anden Maade end gennem mine Billeder, jeg har ikke Ordet i min Magt; hvad jeg har at sige, giver jeg Udtryk paa anden Maade.”

Det gik tydeligvis skribenten på, at Scharff ikke ville interviewes, hør blot hans indledning: ”Ligesom der gives Damer, der kategorisk siger Nej til ethvert Frieri, ligegyldigt hvor poetisk Ordene vælges, Kvinder der synes isolerede med Icopalpap baade mod Maaneskin og Stjernesker og den unge, vaarfriske, sprudlende Maj med nye Radiser på bordet, saaledes gives der ogsaa, saa mærkeligt det lyder, Mennesker, hvem det hverken med Bønner eller Trusler eller Løfter om god Mad og stærke Drikke er muligt at bevæge til at lade sig interviewe.”

Selvom Scharff havde ry for at være ordknap, havde han alligevel meget på hjerte, og gennem livet fandt han mod til at udtrykke det. I mange sammenhænge forsvare han den unge kunst og opfordrer folk til at støtte og købe den. I det følgende får Scharff selv ordet gennem nogle af de avisinterviews og tekster, som gennem tiden er trykt om kunstneren.

1925 – Om at male en kopi

Et interview fra 1925 giver også en karakteristik af kunstneren. Scharff havde netop været i Italien for at kopiere et renæssancemaleri med et rytterslag af Paolo Uccello (1397-1475), som han mente rummede nogle af de elementer, som den moderne kunst byggede på.

Avisen *København* rapporterer 16. januar: ”William Scharff er bleg og tynd. Der er en dejlig Fredsommelighed over hans Ansigt. Dog ser han træt ud. Men Øjnene er stærke. Man kan se, det er en Mand, der har kæmpet med sit Arbejde. Han er færdig, og det er lykkedes, nu hviler han. Han er lige kommet fra Florens med Kopien af Paolo Uccello, Pavl Fugl, den fattige Maler, som Pascoli digtede om. [...]

William Scharff: *Kopi efter Uccellos Battaglia, 1924*
Olie på lærred, 99 x 119 cm
Danske Bank
© William Scharff / VISDA

William Scharff:
Høns mellem ukrudt, 1917
Olie på lærred, 142 x 94,5 cm
Privateje
© William Scharff / VISDA

” - Det er første Gang at Uccello er blevet kopieret, fortæller Scharff. Jeg har arbejdet paa det et helt Aar. Jeg var på Besøg engang i Firenze, saa Uccello og besluttede, at ham vilde jeg kopiere. Jeg vilde straks derned igen. Men det varede længe, før det lykkedes mig at komme af Sted.

Jeg har gjort en Masse Udkast. Men jeg kunde ikke faa det til det, jeg vilde. Saa opdagede jeg, at Uccello havde sat Guld under Farverne. Jeg har lagt Guld over hele Fladen. Den teknik brugte de i den tidlige Renæssance. Der er ogsaa nogen, der mener, at Rembrandt brugte det. Saa malede jeg oven paa Guld. Billedet hedder ”Slaget”, men jeg tror ikke, det hentyder til noget historisk Slag. Han har malet det for Bevægelsens Skyld, se bare, hvor Hestene drejer. Den Bevægelse har han altid. [...]

1930 – Om at udstille – eller ikke at udstille
Scharffs moderne kunst var således dybt forbundet med traditionen – og han var ikke blot kompromisløs i sit arbejde med at lære af Uccellos kunst, det var han også, når han skulle udstille sin egen kunst. Det kan man blandt andet læse om i et interview, hvor han året efter at *Mosekonen brygger* blev erhvervet af Statens Museum for Kunst, har valgt ikke at udstille med sammenslutningen Grønningen.

KLOKKEN 5, 15. januar beretter: ”I denne Maaned, den 18de, aabner Grønningen. Det var denne Udstilling, der sidste Aar blev en meget stor Sukces, ikke mindst ved William Scharffs værker.

Hans store Maleri ”Mosekonen brygger” vakte som bekendt Sensation og blev erhvervet af Statens Museum for Kunst. Men i Aar er William Scharff ikke med. – Hvad skal det betyde? Spørger vi den dygtige Kunstmaler. Har De hvilet saa længe paa Sukces’en fra sidste Aar?

– Naa – hvilet har jeg nu ikke. Men jeg har været syg en Overgang, og saa har jeg nogle Arbejder i Gang nu, privat Arbejde, men jeg har ikke noget til Udstillingen. Jeg arbejder nemlig ikke saadan, at jeg har travlt, naar der er en Udstilling i Farvandet. Naar jeg synes, jeg har noget, der skal gøres, saa gør jeg det. Ellers ikke. Og i Aar *har* jeg altsaa ikke noget til Grønningen. – Er De ikke ked af det? – Nej jeg bryder mig egentlig ikke om at udstille. Jeg kan bedst lide at arbejde mere stilfærdigt og privat.”

1936 – Hvad er et maleri?
Scharff udstillede dog snart igen, og da han som 50-årig i 1936 får en stor separatudstilling i Aarhus, fortæller han om sin kunst. *Middelfart Venstreblad* rapporterer 4. marts: ” – Jeg lever paa Naturen, dens Dyr, dens Planter, dens Sten, dens Mos, siger Maleren. For mig er et Maleri ikke blot et Synsindtryk, men ogsaa noget, som rummer ens Fornemmelser. Billedet skal være i en saadan Farvebalance, at det kan vendes op og ned. Dette skal dog forstaas i overført Betydning. Naar jeg har malet ude i Naturen, søger jeg at se denne saaledes, som den ses fra Dyrenes eget Plan.

Det er... næsten som at
gaa ind i en Kirke.
Jeg hører Stilheden..
Kender De det, at man ligefrem
kan høre Stilheden – som naar
det suser i en Konkylie.
Dèr har jeg siddet og malet
nogen Høns i nogen
Brændenælder.

Hvad betyder Farverne i et billede?

De udløser det bundløse. Malerens Sind skal være indlevet i Farverne. Farverne maa ikke kun være Farver. Da er de blot Tapet paa Væggen. Naar jeg maler, søger jeg at give Udtryk for noget, som lever i mig. Jeg vil gerne udtrykke Evighedsfornemmelsen, det religiøse. Naar man maler, bruger man ikke blot Øjnene, men ogsaa Hørelse og Lugtesansen spiller ind. Staar man ude i Naturen ikke blot ser man, men man hører Frørernes Kvækken, Hønsenes Kaglen, Vindens Sus i Trækronerne, og man lugter Mulden og Regnen i Mosset. ”

1946 – Om Scharffs egen historie
Da han 10 år senere giver et nyt fødselsdagsinterview i *Social-Demokraten* den 24. oktober 1946, forklarer intervieweren: ”Til daglig lever han stille og tilbagetrukket paa sin Gaard oppe ved Tisvilde Hegn, men han er kommet til København for at se paa Udstillinger – en stilfærdig mand, der taler lavmælt og har det med ikke at fuldføre sine Sætninger, men runde dem af med en Haandbevægelse. – Jeg kan meget godt lide København, siger han – men... han tager Brillerne af og gør en Pause – hvis jeg skal male i Danmark... Naturen – saa vil jeg helst gøre det i Tisvilde [...]

– Er De født deroppe?

– Nej, jeg er saamænd født herinde i København i Istedgade, det der dengang hed Nummer 4 – et Sidehus, jeg ved ikke, om det

eksisterer mere. Men min Far rejste meget, og saa kom jeg op paa Landet til mine Bedsteforældre... op paa Gaarden. [...] Dengang var Egnen ikke det Turistland, den er i Dag. Banen stoppede op i Kagerup, og det var kun Malerne der kom hver sommer. [...]

– Naar de taler om ”Naturens Underbund”, hvad mener De saa?

– Hvordan skal jeg forklare det... Det er ikke selve Landskabet. Men jeg gaar f.Eks. ned paa Gaarden, min Bedstefars gamle Gaard, hvor jeg stadig kommer meget, og den Jord er ikke almindelig Jord for mig. Det er... næsten som at gaa ind i en Kirke. Jeg hører Stilheden.. Kender De det, at man ligefrem kan høre Stilheden – som naar det suser i en Konkylie. Dèr har jeg siddet og malet nogen Høns i nogen Brændenælder. Dem havde jeg altsaa foran mig og bagved Rugmarken. Og saa kan det somme-tider være saadan, at jeg ikke blot mærker Rugen, men ogsaa Ræven, der gemmer sig et eller andet Sted, og der er ogsaa et Perspektiv bagud i Tiden. Alt det, jeg kan huske, Mennesker jeg har set deroppe i min Barndom – de store Kildefester. [...] – Nogle af Deres Billeder har De kaldt Legender? – Ja, det er en Slags Naturalertavler, en Fortætning, et Koncentrat af det Liv, der har været levet på Egnen, baade Mennesker og Dyr... Folkeovertroen.

Man var bange for Mørket, for Natten. Skete det, at en Hest om Morgenen stod badet i skum, troede man, det var Varulven, der i Nattens Løb havde skamredet den. Der var jo ingen dengang,

som tænkte paa, at den kunde have faaet for meget at æde om Aftenen, og at det var Grunden. [...] I mine Legender er det den indre Sammenhæng jeg har forsøgt at give, mere end den ydre – en Genklang af det Liv, der er blevet levet, kunde man maaske sige. I vore Dage er alting jo industrialiseret, hele Fornemmelsen er blevet en anden.

2026 – Hvad billeder fortæller

Som vi også skriver i kataloget, åbner Scharffs værker et alternativt erkendelsesrum. De insisterer på en åndelig og poetisk erfaring af verden, hvor forbindelsen mellem menneske, natur og skaberkraft igen er nærværende. Hans billeder minder om, at kunsten i en kaotisk tid skaber en mulighed for fordybelse. Selv udtalte han i et interview i *Social-Demokraten* 28. januar 1951: ”Og derfor kan atombomber springe, krig og djævelskab kan lave sorte brandpletter på jordens overflade – men uforstyrret vil græsset gro og græshoppen synge. Selve livsprincippet – de inderste guddommelige kræfter i naturen vil evigt bestå. Og derfor gælder det om at være disse kræfter så nær som muligt og at være i kontakt med dette evige... væksten, livet, guddommen. Ja, De forstår nok, hvad jeg mener...”

I dag ser vi en markant genkomst af det spirituelle i samtidskunsten – ikke som en tilbagevenden til dogmatisk tro, men som en søgen efter mening, forbundethed med naturen og sanselig erfaring. Denne interesse for det åndelige kaster et nyt lys over William Scharffs malerier, hvor det spirituelle ikke er et fjernt

metafysisk anliggende, men en poetisk og erkendelsesmæssig kraft, der forbinder menneske og natur. Set med nutidige øjne kan Scharffs farvesymbolik og rytmiske kompositioner derfor opleves som forløbere for den nye sensibilitet, hvor spiritualitet igen bliver et sprog for det, der overskrider det målbare og rationelle.

Med William Scharff som eksempel bliver det tydeligt, at dansk modernisme var langt mere end rene formeksperimenter. Scharffs værker peger på kunsten som et erkendelsesrum, der kan favne det, som videnskaben ikke kan forklare. Måske derfor var Scharff sparsom med forklaringer. Som han i 1953 forklarede, da man bad ham udlægge et af sine værker: ”[V]il man spørge om arbejdets episke indhold, mystik eller symbolik, så må jeg svare, at indholdet i maleri, skulptur eller musik ikke lader sig gengive i ord. Disse kan tjene til at beskrive teknikken eller emnet, men herudover må hver kunstart tale sit eget rene sprog.”

Det afgørende bliver derfor fortsat beskuerens møde med værket. Vi glæder os derfor meget til at dele Scharffs kunstneriske univers med jer, for også i dag siger kunsten noget, som ord ikke kan formidle.

William Scharff: *Legende IV, version II*, 1920
Olie på lærred, 200 x 250 cm
Museum Salling, Skive Kunstmuseum
© William Scharff / VISDA

Bogen er på 240 sider og rigt illustreret. Bogen kan købes i museets butik og webshop for 225 kr. (180 kr. for medlemmer)

Smuk bogudgivelse og film ledsager udstillingen

I forbindelse med udstillingen udkommer en smuk og rigt illustreret bog, der folder Scharffs kunstnerskab ud og giver mulighed for at tage hans billedverden med hjem. Publikationen indeholder tekster om Scharffs kunst af Inge Lise Mogensen Bech, et interview med William Scharff og en tekst af kunstneren selv samt et poetisk bidrag af Ursula Andkjær Olsen, inspireret af Scharffs kunst. Herudover bidrager professor i kunsthistorie ved Universitetet i Oslo Øystein Sjøstad med en feministisk analyse af Scharff i international sammenhæng, mens kunsthistoriker Tom Hermansen gennemgår kunstnerens monumentaludsmykninger.

Aarhus Universitetsforlag udgiver bogen i samarbejde med Randers Kunstmuseum, Sorø Kunstmuseum og Ribe Kunstmuseum. Bogen kan købes i museets butik og webshop til 225 kr. og 180 kr. for medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner..

I udstillingen kan publikum desuden se en kort film om William Scharff, skabt til udstillingen af Besyv. Filmen belyser Scharffs nære tilknytning til egnen omkring Tisvilde i Nordsjælland og fører samtidig publikum ud til flere af hans stedfaste monumentaludsmykninger, som ikke kan flyttes ind i udstillingen.

Udstilling, bog og film er generøst støttet af følgende fonde:

15. juni Fonden, A.P. Møller Fonden, Augustinus Fonden, Beckett-Fonden, Grosserer L.F. Foghts Fond, Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse, Inger og Asker Larsens Fond, Knud Højgaards Fond, Ny Carlsbergfondet, Nordjyllandsfonden, Kemp & Lauritzen Fonden, Aage og Johanne Louis Hansens Fond.

Kunst for alle sanser - Smag, rør, duft og lyt

— Onsdag 12. august / kl. 15.00-15.45

Hvad kan det gøre ved kunstoplevelsen, hvis alle sanser får lov til at være med? Kom med på en helt særlig omvisning, hvor vi smager, rører, dufter og lytter, mens vi oplever kunsten i særudstillingen 'William Scharff - Den poetiske rebel'.

Deltagelse er gratis efter betalt entré til særudstillingen.
Tilmelding via butik eller webshop.

Torsdagsdialog med tekstilforsker Ane Preisler Skovgaard

— Torsdag 27. august / kl 16-17

Allerede i 1922 fik Scharff vævet et værk i gobelin. Denne eftermiddag ser vi nærmere på Scharffs tekstilværker sammen med tekstilforsker og kunsthistoriker Ane Preisler Skovgaard.

Deltagelse er gratis

Koncert med koret Sora

— Lørdag den 3. oktober / kl.14

Randers Kunstmuseum danner rammerne om en særlig koncertoplevelse, når det prisbelønnede kvindekor SORA, under ledelse af Birgitte Næslund Madsen, gæster museet og lader musik, rum og billedkunst smelter sammen. Inspireret af Scharffs værker byder koncertprogrammet på musik af Per Nørgård, Laura Jékabsone og Dan Forrest, samt en særlig afdeling med danske folkemelodier og sommersange i moderne arrangementer og fortolkninger. I august deltog SORA i World Choir Games i Helsingborg, og ved koncerten præsenterer koret derfor også dele af konkurrenceprogrammet koreograferet af korets faste koreograf, hollandske Panda Van Proosdij.

Velkomst ved museumsinspektør Inge Lise Mogensen Bech. Efter koncerten er der mulighed for at nyde udstillingen og indtage en forfriskning.

Deltagelse er gratis efter betalt entré til særudstillingen.
Tilmelding via butik eller webshop.

Randers Fortællerne sætter historier til William Scharffs værker

— Søndag 4. oktober / kl. 14.00 – 15.45

Randers Fortællerne er erfarne og sprudlende fortællere, som gerne bringer den mundtlige fortælling i spil i kunstneriske og kulturelle sammenhænge. Hver fortæller lader sig inspirere af et eller flere af Scharffs værker og fortæller hver sin historie lige ud af hovedet og uden manuskript.

Deltagelse er gratis efter betalt entré til særudstillingen.

Workshop: Skab dit eget mini-juletræ

— Søndag 4. oktober / kl. 14.00 – 15.45

Inspireret af skoven i Scharff-udstillingen, kan du denne dag lære at binde dit eget mini-juletræ, som kan hente skovstemningen ind i hjemmet hele december. Underviser er den erfarne blomsterbinder Else Marie Andersen. Materialer dækkes af workshop-prisen.

Pris: 400 kr. / 350 kr. for medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner.
Max 15 deltagere. Tilmelding nødvendig via butik eller webshop.

For offentlige
omvisninger i
særudstillingen,
se kalender.

Entré til særudstillingen
75 kr. for voksne / 0 kr. u. 18 år
Gratis for medlemmer af
Klub Randers Kunstmuseums
Venner.

Undervisningsforløb for skoler

Hvorfor skaber den samme kunstner både perfekte, harmoniske billeder og mystiske, bizarre malerier? Hvordan viser kunst og litteratur samfundets tendenser?

I dette undervisningsforløb går eleverne på opdagelse i William Scharffs billedunivers. Vi arbejder med både hans poetiske skovbilleder og hans mere forunderlige værker med mystiske symboler, lygtemænd og mose-koner. Gennem fælles billedsamtaler får eleverne kendskab til modernis-men som kunsthistorisk periode. For ældre elever kan forløbet også sætte fokus på, hvordan verdenskrige og nye teknologier i det 20. århundrede var med til at forme billedkunstneres og forfatters forsøg på at beskrive en forandret verden. Scharff blev beskyldt for at lide af en ”smitsom sindslidelse”, der gav en sygelig trang til grimhed. Med udgangspunkt heri diskuterer vi, hvornår et maleri er grimt, moderne, provokerende, modigt eller sygt – og hvem har egentlig lov til at afgøre det?

Der er mulighed for at tilvælge en værkstedsaktivitet efter omvisningen i udstillingen (kun i uge 34 og 35). I forløbet med værksted arbejder eleverne bl.a. praktisk med, hvordan samme motiv ændrer udtryk, alt efter om vi bruger lyse, afdæmpede pastelfarver og gør alle penselstrøg paral-lelle, eller om vi bruger kraftige klare farver og varierer penselstrøgene.

Læringsmål

Eleverne styrker deres viden om og forståelse for maleriske udtryksformer og modernismen som periode. De får indsigt i samspillet mellem billedkunst, litteratur og samtidens historiske forandringer. De lærer at sætte ord på visuelle indtryk og kan med fokus på både sansning og billedanalytisk forståelse (ved værksteds-forløb) arbejde kreativt med udstillingens stemninger og motiver.

VARIGHED: 1 time / 2 timer m. værksted (værksted kun uge 34+35)

MÅLGRUPPE: Grundskoler, Gymnasiet og HF. Forløbet tilpasses aldersgruppen

FAG: Dansk, historie og billedkunst. Lærervejledning og digitalt undervisnings-materiale er tilgængeligt på museets hjemmeside

PRIS: Gratis for grundskoler. Ungdomsuddannelser har gratis entre, men betaler 500,- for en formidler

PERIODE: Forløbet kan bookes i perioden 8.8. - 18.12.2026

BOOKING: butik@randerskunstmuseum.dk / 86 42 29 22

William Scharff:
Komposition i blåt. Høns, 1918
Olie på lærred, 132 x 174,5 cm
Randers Kunstmuseum
© William Scharff / VISDA

Samlingen

Den faste samling på Randers Kunstmuseum rummer omkring 4300 værker fra begyndelsen af 1800-tallet til i dag. Fra Eckersberg og Købke over Ancher og Hammershøi til Kirkeby og Carstensen. Du får en enestående dokumentation af dansk kunst i hele perioden kurateret med stor kærlighed.

Den faste samling er en levende organisme, der altid er i proces og bevægelse. Værkerne bliver udlånt, anvendt og genset. De bliver evalueret, bedømt og taget i betragtning. Målet er altid at sætte vores kulturarv i en ny kontekst, der skaber mening for mennesker af i dag.

På de følgende sider kan du læse om nye værker i samlingen samt om samlingens historie.

Martin Bigum:

Having it all. Letting it go, 1994.
Akryl på lærred, 200 x 242 cm.

I 1997 var Randers Kunstforening og daværende formand Dorthe Hjort initiativtager til og arrangør af den første store udstilling af den unge kunstner Martin Bigum (f. 1966). Udstillingen blev vist på Randers Kunstmuseum, en praksis der ophørte i 2008. Efterfølgende erhvervede Randers Kunstmuseum det store maleri: *Having it all. Letting it go, 1994*.

Randers Kunstforening 175 år

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Randers Kunstforening kunne den 3. juni 2026 fejre deres 175-års jubilæum som den næstældste kunstforening udenfor København.

Foreningen blev grundlagt den 3. juni 1851 af en lille kreds af kunstininteresserede borgere. Visionen var at fremme kunstforståelsen i Randers, at "vække og nære Sandsen for de dannende Kunster og derved fremme dissens Tarv". Før den tid, skulle man til København for at opleve den nyeste danske kunst.

Allerede få måneder efter stiftelsen åbnede Randers Kunstforening den første af mange årlige kunstudstillinger. Den var et tilløbsstykke for både byens borgere og de mange gæster fra landet, der besøgte byen til torvedag. På få år blev antallet af medlemmer mangedoblet. De ville opleve udstillingerne, men også deltage i de årlige udlodninger af kunst, hvor man for et beskedent beløb kunne sikre sig et lod, der blev lagt i den røde tromle, og måske vinde en af årets store kunstgevinster.

Gennem hele sin historie har Randers Kunstforening været præget af både idealisme og stærke holdninger til kunstens rolle i samfundet. Stiftelsen af kunstforeningen var det første spadestik, ikke blot til en lang og flot historie om at formidle kunst i Randers, men også til Randers Kunstmuseum. I 1887 tog foreningen initiativ til at skabe et kunstmuseum i Randers. I 1893 blev den nye museumsbygning indviet, og kunstforeningens indkøb, herunder Wenzel Tornøes smukke maleri af *En syerske pinsemorgen*, 1882 dannede grundstammen i museets samling. I 1898 fik Randers Kunstmuseum sin egen bestyrelse, men i mange år valgte kunstforeningen fire ud af bestyrelsens fem medlemmer, så samarbejdet var tæt.

Randers Kunstforening har gennem tiden præsenteret både populære og kontroversielle udstillinger, og deres udstillinger har ofte skabt debat. De har altid haft blik for både det lokale, det etablerede nationale og det nyskabende. Foreningen har vist

udstillinger af unge kunstnere, længe før de blev landskendte, og bidrager fortsat gennem udstillinger, foredrag, bortlodninger, kunstnerdialoger og nye formidlingsformater til at vække sansen for kunst i Randers og omegn.

Tillykke med de 175 år til Randers Kunstforening og for en enestående historie om vedholdenhed, frivillighed og kærlighed til kunst gennem generationer.

Læs mere om Randers Kunstforenings historie og om deres aktuelle udstillinger og arrangementer i jubilæumsåret på randers-kunstforening.dk

Wenzel Tornøe: *En Syerske Pinsemorgen*, 1882. Olie på lærred, 40 x 36 cm.

På en ekstraordinær generalforsamling i Randers Kunstforening den 27. juni 1887 blev der truffet en beslutning af vidtrækkende betydning for kunsten i Randers. Der blev afsat 600 kroner til indkøb af kunstværker, der ikke skulle fordeles mellem medlemmerne, men forblive foreningens ejendom og udgøre fundamentet til etableringen af et kunstmuseum i Randers. Blandt de første værker var Wenzel Tornøes fine maleri *En Syerske Pinsemorgen*, 1882.

Andreas Schulenburg: *En lavine i en sukkerskål*, 2014, 60x100x45 cm, filt på flamingo. Foto: Andreas Schulenburg.

Randers Kunstmuseum erhverver fortsat værker i forbindelse med Randers Kunstforenings udstillinger. Andreas Schulenburgs: *En lavine i en sukkerskål*, 2014, blev købt i 2017.

Udstillingsvue fra Museo Nacional Thyssen-Bornemisza i Madrid.

Kunst på tur

af **Julie Margrethe Nyrup** / Museumsinspektør

Hvert år forlader en række værker fra Randers Kunstmuseums samling deres vante pladser for at indgå i nye sammenhænge på museer i ind- og udland. Udlånene er en central del af museets arbejde: de bringer samlingens værker i spil på nye måder i mødet med andre samlinger, fortællinger og nye publikummer.

I 2026 spænder udlånene vidt; fra Madrid og Helsinki til Aalborg, Faaborg og Ribe. De mange udlån vidner både om samlingens bredde og kvalitet og om dens fortsatte relevans. Randers Kunstmuseum er stolte over at kunne bidrage til de mange forskelligartede udstillings- og forskningsprojekter.

Ét af samlingens særdeles berejste værker er maleriet *Interiør med ung kvinde set fra ryggen* fra 1904 af Vilhelm Hammershøi (1864-1916). Dette forår har det været vist i den første store Hammershøi-udstilling i Spanien på Museo Nacional Thyssen-Bornemisza i Madrid. Næste år skal værket indgå i udstillingen *Vilhelm Hammerhøi – Timelessly Modern* på Ordrupgaard. Senere rejser det til USA, hvor det først skal vises på Art Institute Chicago og senere videre til Frick Collection i New York. De mange udlån og rejser kræver, at der tages særlige sikkerhedsforanstaltninger. Derfor skal maleriet en tur på konservatorværkstedet for at blive monteret med klimaglas inden rejsen over Atlanten.

Vilhelm Hammershøi: *Interiør med ung kvinde set fra ryggen*, 1904. Olie på lærred, 60,5 x 50,5 cm

I Finland bidrager museet med flere værker i det ambitiøse forsknings- og udstillingsprojekt *Arcana Borealis – Northern Women and Esotericism* på kunstmuseet Ateneum i Helsinki. Hertil udlånes værker af Sonja Ferlov Mancoba (1911-1984), Rita Kernn-Larsen (1904-1998) og Julie Nord (f. 1970). Udstillingen undersøger forbindelser mellem nordiske kvindelige kunstnere og spirituelle, esoteriske strømninger fra det 19. århundrede til i dag. Den trækker linjer mellem modernismens billedsprog og alternative erkendelsesformer som okkultisme og mystik. Emnet er historisk ofte blevet udforsket gennem mandlige kunstnere, men her gives en ny og mere nuanceret belysning. Vi er særligt stolte over, at Julie Nords monumentale værker *De tre vogtere*, som hun skabte til udstillingen *Jærtegn* på Randers Kunstmuseum i 2024, nu indskrives i dette store internationale projekt. Udstillingen vises 23. oktober 2026 - 28. februar 2027.

Også i Danmark indgår museets værker i markante udstillinger. L.A. Rings (1854-1933) maleri *Den unge kvinde og efteråret. Sankt Jørgensbjerg, Roskilde*, har været udlånt til udstillingen *Plantefeber – Verden i vindueskarmen*. Udstillingen blev sidste år vist på Ordrupgaard og derefter på Faaborg Museum i foråret og sommeren 2026. Her blev maleriet sat i relation til en bredere fortælling om stueplantens indtog i danske hjem i 1800-tallet.

Berit Heggenhougen-Jensen: *Landskab med grammofon-plader*, 1986. Blandede materialer, 146 x 146 cm.

Maleriet er ét ud af 11 udlån fra Randers Kunstmuseum til udstillingen *Berit Heggenhougen-Jensen – Fra 80'er-punk til Schlagermusik*

Randers Kunstmuseum har også nyere kunst på tur. På Kunsten i Aalborg markeres Berit Heggenhougen-Jensens (f. 1956) 70-års fødselsdag med en stor retrospektiv udstilling. Her bidrager museet med seks malerier og fem keramiske skulpturer. Udstillingen *Berit Heggenhougen-Jensen – Fra 80'er-punk til Schlagermusik* vises 26. marts - 9. august 2026.

Til ARoS i Aarhus har Randers Kunstmuseum udlånt Svend Wiig Hansens (1922-1997) værk *I snorene* til udstillingen *Gående, faldende, stående*, som vises 23. maj - 31. august 2026. Udstillingens værker spænder over hele kunstnerens lange karriere. Den viser både den skandaleombruste skulptur *Moder Jord* fra starten af 1950'erne og værker fra kunstnerens soloudstilling på Den danske pavillon på Venedig Biennalen i 1964, hvor Randers Kunstmuseums værk indgik.

Kroppen er også omdrejningspunkt på Vejle Kunstmuseum, hvor værker fra Randers Kunstmuseum af Sven Dalsgaard (1914-1999) og af Kirsten Justesen (f. 1943) er udlånt til udstillingen *Kroppen*. Her undersøges kroppen som både biologisk, kulturelt og kunstnerisk fænomen. Udstillingen peger på, hvordan kunstens blik på kroppen formes af skiftende normer og idealer – og hvordan kroppen i kunsten både er sanselig, politisk og personlig.

På Ribe Kunstmuseum indgår maleriet *Efter hjemkomsten* af Emilie Mundt (1842-1922) og en akvarel af Marie Henriques (1866-1944) i udstillingen *Livstid. Modne kvinder i kunsten*, som kan opleves 13. juni - 20. september 2026. Udstillingen retter fokus mod en generation af kvindelige kunstnere, der opnåede adgang til kunstuddannelse og stemmeret i begyndelsen af det 20. århundrede, men samtidig måtte navigere i et samfund med stærke forestillinger om kvindelighed og alder. Efter endt

udstillingsperiode i Ribe Kommer Emilie Mundts maleri hjem til Randers imens akvarellen af Marie Henriques skal med resten af udstillingen videre til først Skovgaard Museet 10. oktober 2026 - 7. februar 2027 og siden Bornholms Kunstmuseum 8. marts - 26. september 2027.

Ribe Kunstmuseum viste også tidligere på året ét af Randers Kunstmuseums værker, nemlig Ebba Carstensen (1885-1967) maleri *Interiør med figur* fra 1945 i udstillingen *Ebba Carstensen – At male ud af hovedet*, som er den største samlede præsentation af kunstneren i årtier. Udstillingen blev efterfølgende vist på Sorø Kunstmuseum og kan dette efterår opleves på Øregaard Museum 17. september 2026 - 31. januar 2027.

Endelig vises Poul Anker Bechs (1942-2009) maleri *Bakspejlet* fra 1972 på Vendsyssel Kunstmuseum. Her indgår det i udstillingen *På vej* 7. juni - 20. september 2026. Udstillingen udfolder vejen som motiv i både konkret og metaforisk forstand, og værkerne spænder fra 1970'ernes hyperrealisme, hvor der zoomes ind på vejens forgreninger og forløb, ofte geografisk forankret med byskilte og vejnavne, til de senere værker, hvor vejen frigøres i svævende plateauer.

Tilsammen tegner årets mange udlån et billede af en samling i bevægelse. Når værkerne forlader museet og vises i andre sammenhænge, er der mulighed for at de bliver set på ny og indgår i nye fortællinger. På samme tid nyder vi også godt af at kunne indlåne værker til vores skiftende særudstillinger. Med andre ord bidrager udvekslingen til at holde kunsten levende. På Randers Kunstmuseum er vi stolte over i så vidt omfang at kunne bidrage til udstillinger i både ind- og udland. Ikke desto mindre glæder vi os også altid til at få samlingens værker hjem igen.

Svend Wiig Hansens: *I snorene*. ca. 1962. Zinkplader, søm, metalrelief, 204,5 x 299 cm. Udstillingsvue fra ARoS

Nyt værk af L.A. Ring i samlingen

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Der var stor jubel på Randers Kunstmuseum lørdag den 7. marts 2026, da vi fik hammerslag på et maleri af kunstneren L.A. Ring på auktionshuset Phillips første auktion over kunstsamleren Loebssamling af dansk kunst i London.

Det drejer sig om et maleri, der både kunstnerisk og kulturhistorisk har en hel særlig betydning for Randers Kunstmuseum, nemlig et fint lille interiørbillede af L.A. Ring: *Johanne Wilde ved væven i sommerboligen, Hornbæk*, 1889. Maleriet er et tidligt, stemningsfuldt, farvemættet hjemligt interiør, der repræsenterer en lysere og mere harmonisk tone, end Rings øvrige produktion fra 1880'erne. Vi takker Ny Carlsbergfondet for den generøse støtte til erhvervelsen.

Maleriet forestiller Johanne Wilde ved væven i sommerboligen, Hornbæk. Rummet hun sidder i er lyst, solens stråler trænger ind gennem et hvidt blondegardin i baggrunden. I vindueskarmen står en række potteplanter. Johanne Wilde sidder bøjet ind over væven og arbejder. På væven hænger farverige gule og røde nøgler af garn. Rundt om hende ses de arbejdsredskaber, hun anvender. På et bord i baggrunden ses bøger og stabler af papir og på væggen bag væven hænger to ikke-indrammede strandskildringer, sandsynligvis malet af Johanne Wildes mand Alexander under et af parrets sommerophold. I billedets venstre side, rammer sollyset det tomme sæde i en kurvestol. Man får fornemmelsen af, at kunstneren for et øjeblik siden har forladt stolen og en fortrolig samtale med Johanne for at fastholde situationen og stemningen i sit værk. Med maleriet inviteres vi ind i et privat kunstnerhjem, hvor kvinden ved væven er det centrale omdrejningspunkt. Et lysfyldt, harmonisk rum, som også vidner om den skønne natur og friluftslivet i Hornbæk, og om kunstnerisk skaben og intellektuel fordybelse.

Johanne Wilde (Olga Johanne Albertine Wilde, f. Købke, 1860-1942) og hendes mand Alexander Johan Sophus Just Wilde (1855-1929) indtog en afgørende plads i Rings liv i perioden 1887-1892. Ring havde sin faste gang i hjemmet, deltog i familiens liv og opholdt sig med dem om sommeren. At han var dybt forelsket i Johanne Wilde, ved vi fra brevvækslinger og fra samtidige kilder. Forelskelsen satte tydelige spor i hans kunst – både i motivkredsen og i en lysere og mere nuanceret farveholdning. Johanne Wilde var selv kunstnerisk begavet, hun var i slægt med Christen Købke (1810-1848), og en dygtig væver. Hendes virke og personlighed må have fascineret den rastløse Ring og bidraget til den nye sensibilitet, som netop dette maleri vidner om.

Maleriet er ét blandt flere malerier af Johanne Wilde fra samme periode. Det er harmoniske og varme billeder, båret af en sanseberuset lys- og farveglæde, der på det tidspunkt var atypisk for Ring. De kan forklares som udslag af den lykkefølelse, der fyldte ham,

når han gennem disse sommermåneder konstant kunne arbejde i hendes fysiske nærhed, og i indirekte forstand gøre 'hendes verden til sin.'¹ I tonen foregriber de hans senere forelskede Karrebæksminde-billeder af hustruen Sigrid fra 1897-1898.

Rings gode ven Peter Hertz (1874-1939) som i 1934 udgav den store monografi *Maleren L.A. Ring* skriver:

I Alexander Wilde fandt Ring den gode trofaste Ven, der med sine kunstneriske Anlæg og sin fine maleriske Kultur havde alle betingelser for at forstaa og værdsætte hans indsats som Maler og følge hans Kamp som Kunst, og i den kloge, friske og varmhjertede Fru Johanne Wilde fandt han en virkelig Skytsaand, der med nænsom Haand, taktfuld og hensynstagende søgte af være ham behjælpelig overalt, hvor hun kunde. Med ægte kvindelig Sans forstod hun Rings upraktiske Greb på Hverdagslivets Foreteelser og lagde stilfærdigt Tingene til Rette for ham, med varlig Følsomhed levede hun sig ind i hans Væsens tungsind og prøvede på alle Maader umærkeligt at lette hans Tilværelse og give ham et lysere Syn paa Livet. Det var første Gang siden Rings tidligste Aar i Barndomshjemmet, at han mærkede et kvindeligt Forsyn ved sin Side, der intuitivt og kærligt fattede hans uudtalte Ønsker og forstod hans Væsens Form, og han sluttede sig til Fru Wilde med en Hengivenhed, der gav hans Liv et nyt Indhold. I Samværet med hende og Børnene i Hjemmet, de to Drenge og den yngste, den lille Ellen, der som en Genganger af Moderen i Barneaarene var blevet hans særlige Yndling, følte han en fredfyldt Lykke som sjælden forhen i sit Liv, men samtidig en urolig Higen efter noget endnu mere fuldkomment, der var ham uopnaaeligt.²

Randers Kunstmuseum rummer en af landets største og mest betydningsfulde samlinger af L.A. Ring, og det kan vi i høj grad takke ægteparret Wilde for. I 1897 flyttede de til Randers, hvor Alexander Wilde blev amtsforvalter. I perioden 1897-1924 sad han i Randers Kunstmuseums bestyrelse og spillede en væsentlig rolle i museets og samlingens udvikling. Det var Alexander Wilde, der i 1901 erhvervede det berømte maleri *Sommerdag ved Roskilde Fjord* direkte fra Ring til museet, ligesom Ring besøgte parret i Randers.

Det aktuelle maleri fra Loebssamling stammer oprindeligt fra ægteparrets datter Ellen Wilde. På bagsiden har Ring skrevet: "Naar du begynder at glemme din gamle Ven, lad dette Billede minde dig lidt om ham igen. Til Ellen Wilde den 31/12 1892." Maleriet hang i mange år i familiens hjem i Amtsmandsboligen i Randers.

Det nye maleri i museets Ring-samling styrker ikke blot museets formidling af Ring, men uddyber også fortællingen om forbindelsen mellem Ring og Randers. Det kan nu opleves i museets samling.

Noter

1 Finn Terman Frederiksen: *FØR SOLOPGANG. Omkring et billede af L.A. Ring*. Randers Kunstmuseums Forlag 2006, s. 16.
2 Peter Hertz: *MALEREN L.A. RING*. København, 1934, s. 220-22

L.A. Ring: *Johanne Wilde ved væven i sommerboligen, Hornbæk*, 1889. Olie på lærred, 40 x 37,5 cm.

Ungdomsbillede af Magda Petersen (senere Pagh-Schou). Foto: Familiens arkiv

Magda Pagh-Schou: Studie (Hvide pæoner), u.å. Blyant, kul og akvarel, 44 x 42 cm.

Et behageligt bekendtskab

Om en donation af en akvarel af Magda Pagh-Schou

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Randers Kunstmuseum har fået doneret et fint lille stilleben af den danske kunstner Magda Pagh-Schou, f. Petersen (1887-1944). Det drejer sig om en akvarel af en frodig buket af hvide pæoner med store hvide kronblade og gule støvdragere og grene med grønne blade og små mørke bær. Buketten står i en gennemsigtig glas-skål på en vindueskarm og i højre side af akvarellen afskærmes karmen af et hvidt blomstergardin. Lyset trænger ind gennem vinduet, reflekteres i skålens glas og fremhæver blonderne i det tynde gennemsigtige gardin.

Pagh-Schou har i akvarellen eksperimenteret med rummet og med motivets disponering. Kompositionen er dynamisk. Vindueskarmen er malet i en diagonal vinkel, hvor den løber fra nederste venstre hjørne mod højre side af billedet. Perspektivet gør, at den ikke fremstår vandret, men som en flade, der trækker beskuerens blik ind i billedrummet, mens blomsterne folder sig ud over karmen.

Akvarellen ligger et sted mellem tegning og maleri. Den vibrerer teknisk mellem streg og strøg. Mellem det veldefinerede og det

udflydende. Pagh-Schou eksperimenterer med forholdet mellem ’skitse’ og ’færdigt’ værk. Man kan se et lag af blyantskitse og ovenpå den optræder en sort kulstreg og sidst, de transparente lag af vandfarve. Selvom akvarellen er præget af tidens tand, fornemmer man kunstnerens tekniske dygtighed. Blomsten fremstår ikke som et nøgternt botanisk studium, men som et umiddelbart øjebliksbillede: et levende og vibrerende her-og-nu.

Akvarellen er ret karakteristisk for Magda Pagh-Schous arbejde med lys og hverdagsliv. Hun malede portrætter og figurstudier både i Danmark og Paris, men fandt også sine motiver i blomster og planter, i hjemmets vaser og potter, i haven og i friluftstudier i naturen.

Magda Pagh-Schou anses ikke som en væsentlig kunstner i den danske kunsthistorie, men hun tog del i de kunstneriske strømninger, der i begyndelsen af 1900-tallet markerede nye måder at arbejde med akvarellen og tegningen på, og hun var bestemt ikke uden talent. Hun var født i 1887 og elev af maleren Axel Hou (1860-1948) og debuterede på Charlottenborg i 1907 med to portrætter, der fik fine ord med på vejen fra anmelderen i *Nationaltidende*:

Meget opmærksomhed fortjener en Debutantinde, Frk. Magda Petersen, der har udstillet to Portrætsstudier. Navnlig Portrættet af den unge Dame er udført med en Kraft og Myndighed der giver store Løfter for den unge Kunstnerinde, der er Elev af Axel Hou.
Nationaltidende 21. oktober 1907

I 1909 blev hun gift, men fortsatte sit kunstneriske arbejde og udstillede blandt andet på Charlottenborg, Ole Haslunds Kunsthandel (1912) og i Københavns Kunsthandel (1918). Hun lavede illustrationer til bøger, blandt andet sammen med Gerda Wegener (1885-1940) og tegnede i en årrække til det politiske-satiriske vittighedsblad *Klods-Hans*.

Vi kender ikke den præcise datering af akvarellen, men da hun udstillede i 1918 i Københavns Kunsthandel roste *Nationaltidende* hende for værkernes ”Skønhed og Følelse” og skrev videre:

Fru Magda Pagh Schou lægger udelukkende Vægten på det male- riske og dekorative. Hun er en særdeles dygtig og fin Kunstnerinde. En stærk og ejendommelig Virkning skabes ved Anvendelsen af

Vandfarve og Kul. Et Blomsterbillede i den Manér viser Fru Pagh Schous uomtvistelige Evner fra deres bedste Side. Det er i det hele taget et meget behageligt nyt Bekendtskab, vi her stifter.
Fbg. *Nationaltidende* 16. december 1918

Det er ud fra beskrivelsen langt fra utænkeligt, at akvarellen skal dateres til dette tidspunkt.

Akvarellen er blevet doneret til museet af Magda Pagh-Schous barnebarn Ole Pagh-Schou, der gerne ville bidrage til, at hendes navn gennem repræsentation i de danske museumssamlinger, ville blive husket i eftertiden. Han fortæller, at Pagh-Schou med tiden opgav det professionelle arbejde som kunstner. Hendes mand så det ikke som passende, at hun solgte sine værker på udstillingerne. Det blev næsten anskuet som en form for prostitution. Lige så stille forsvandt hun, som så mange andre kvinder, fra den danske kunsts scene. Vi takker familien varmt for historien og akvarellen.

Ville Jais Nielsen vender hjem til Randers

Med støtte fra Ny Carlsbergfondet har Randers Kunstmuseum erhvervet to værker af Ville Jais Nielsen (1886-1949)

af **Inge Lise Mogensen Bech** / Museumsinspektør og **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Randers Kunstmuseum har en omfattende samling, hvor dansk modernisme udgør et centralt forsknings- og indsamlingsområde. Samlingen viser dansk modernismes centrale udviklingslinjer, men også dens historiske skævheder, idet de kvindelige modernister er markant underrepræsenterede. Det arbejder museet på at ændre gennem forskning, indsamling og formidling. Det er derfor en stor glæde, at det med støtte fra Ny Carlsbergfondet er lykkedes at erhverve to værker af Ville Jais Nielsen (1886-1949) på auktion. Det drejer sig om et udateret *Skovparti* og en *Opstilling* fra 1916. Værkerne styrker repræsentationen af kvindelige modernister i museets samling og er yderligere interessante, fordi de på flere måder har relation til Randers.

Om Ville Jais Nielsen

Ville (egentlig Vilhelmine) Jais Nielsen f. Oppenheim indtager en særlig position i museets fortælling om modernisme. Hun er en af de få kvindelige kunstnere, der deltog aktivt i modernismens nationale og internationale netværk omkring Første Verdenskrig. Yderligere er hun født i Randers i 1886 som datter af den jødiske købmand Carl Oppenheim og hans hustru Jeanette Cohn. Hendes historie styrker forbindelsen mellem det lokale, kunstmuseet og Randers og den danske og internationale kunsthistorie. Ville Jais Nielsen må tidligt have haft en kunstnerisk interesse. Allerede som 19-årig i 1905 forlader hun Randers for at uddanne sig på Tegne- og Kunstindustriskolen for kvinder (1905-1907). Herefter kommer hun i lære hos Sølvmed Georg Jensen (1909), og arbejder som porcelænsmaler hos Bing og Grøndahl i 1910-12. Hendes kunstneriske ambitioner rækker imidlertid videre end design og kunsthåndværk. I 1912 modtager hun Eibeschutz Præmie og rejser til Paris, hvor hun bliver elev hos maleren Othon Friesz (1879-1949). I 1913 følger hun undervisningen på Harald Giersings (1881-1927) private malerskole i København. Giersing var nevø af Alexander Wilde (1855-1929), som var amtsforvalter i Randers og gennem mange år bestyrelsesmedlem på Randers Kunstmuseum. Det er ikke utænkeligt, at de har kendt hinanden fra Randers. I 1914 rejser hun til Oslo, hvor hun bliver undervist af maleren Henrik Sørensen (1882-1962). I 1916 debuterer hun på Charlottenborg, hvor hun udstiller regelmæssigt til sin død i 1949. Under et studieophold i Paris i 1920 møder hun maleren og keramikeren Jais Nielsen (1885-1961), de bliver gift i Italien samme år, og hun vælger at tage hans navn.

Det var sjældent let for kvindelige kunstnere at få plads til et fuldt kunstnerskab, når de var blevet gift. Selv fortæller Ville Jais Nielsen til Ernst Mentze i et interview 13.2.1949 i *Berlingske Tidende*:

Ja, det er ofte vanskeligt for en Husmor at faa Tid til at male, men naar jeg endelig tager fat paa Arbejdet, kan Huset godt brænde for min Skyld – [...] Under mit ufri-villige Sveriges-Ophold 1944-45, der selvfølgelig var alt andet end muntert, skilt fra Mand og Børn, havde jeg en dejlig Arbejdsro, og samtidig var Arbejdet en Afleder for Triste tanker.

Udstilling i Randers

Netop i 1944 viser Randers Kunstforening en separatudstilling af Ville Jais Nielsen på Randers Kunstmuseum. Der er rigeligt plads i de flotte ovenlyssale på museet, for på grund af krigen er alle samlingens malerier taget ned og opmagasineret andetsteds. I årevis havde kunstmuseet gennem Randers Kunstforening ellers blot lagt hus til den årlige vandrestilling fra Charlottenborg, men i 1943 var der kommet nye kræfter i bestyrelsen og nye ambitioner. Man ville producere sine egne udstillinger. Man havde fokus på kunstnere med tilknytning til Randers egnen, men i høj grad også på moderne kunst. En af de første udstillere var Ville Jais Nielsen. På det tidspunkt var Ville Jais Nielsen et anerkendt navn, men valget fremstår alligevel lidt dristigt, da hun på det tidspunkt er flygtet fra Danmark til Sverige på grund af sin jødiske herkomst. Man arrangerer en særudstilling af en kvindelig jødisk modernist midt under besættelsen. Samtidig køber museets bestyrelse et maleri af Ville Jais Nielsen til samlingen, portrættet *Pige i kurvestol* (1941) for 400 kr. Måske har man både ønsket at vise en kvindelig modernist med lokale rødder for publikum, og støtte en landflygtig kunstner økonomisk. Først syv år senere køber man også et maleri af Jais Nielsen, nemlig hovedværket *Silhuetklipperen* (1918).

Om erhvervelserne

De to nye værker af Ville Jais Nielsen supplerer repræsentationen af hendes oeuvre med hensyn til motivkreds. Set sammen med museets eksisterende portræt *Pige i kurvestol* dækker erhvervelserne nu tre centrale moderne motivkategorier: landskab, opstilling og portræt. Samtidig giver de nye erhvervelser mulighed for at belyse udviklingen i hendes produktion, idet værkerne repræsenterer tre perioder i kunstnerskabet.

Værket *Opstilling* viser et bord med en opstilling af en hvid kande med sort hank, en grøn flaske og to gule citroner. Maleriet er fra 1916, hvor Ville Jais Nielsen debuterede på Kunstnernes efterårsudstilling. Værket placerer sig i forhold til de 10, som i dag findes i danske museumssamlinger, som det eneste fra kunstnerens debutår og som et af de ganske få tidlige værker. Motivisk er det interessant, fordi opstillingen er set fra en vis afstand, så man får overblik over motivets arrangerede karakter. Man ser rummet, hvor der er lagt et hvidt klæde bag de opstillede genstande på bordet, og man ser baggrundens grønne tekstil, en spand under bordet samt bordets marmorplade og brede bordkarm. Stilistisk er værket moderne i sin dristige komposition, der gør bordet til en del af billedfladen i det fladebetonede rum. Bordets ben, der dristigt er gjort til en del af hovedmotivet, betoner sammen med de lysende, ubemalede konturlinjer, motivets rette vinkler og dermed inspiration fra kubismen.

Værket *Skovparti* viser et vue ind i en skov, hvor 7-8 mørke træstammer giver formmæssig karakter til et bakket skovlandskab malet i sort, grønt og brunt. Det viser kunstnerens udvikling, idet det med hensyn til konturbrug og opsplnitning af det perspektiviske

rum er mere moderne i udtrykket end værket *Opstilling*. Værket kan, selvom det ikke er dateret, antagelig placeres efter 1920 i Ville Jais Nielsens kunstneriske produktion. Det skyldes, udover det stilistiske og farvemæssige udtryk, at signaturen er JVN, hvilket betyder at det må være fra efter 6. november 1920, hvor Ville Oppenheim ændrede navn grundet giftermålet med Jais Nielsen. Signaturen ligner dog ikke kunstnerens senere langt mere kalligrafiske signatur, hvorfor værket antagelig kan placeres i 1920'erne.

Besøg værkerne på museet

Da Ville Jais Nielsen i det nævnte interview fra 1949 blev spurgt, om hun var påvirket af sin underviser Harald Giersing, eller om det var omvendt svarede hun: ”Ja, jeg havde den sorte Farve før jeg kom hos Giersing” og interviewet fortsætter – ”Ja, du vil vel fortælle os, at Giersing fik den af dig – bryder Jais Nielsen ind. – Nej, ler Fru Ville – nu skal du for en Gangs Skyld holde Mund Jais, denne gang er det mig, der udstiller. Giersing tog netop den sorte Farve fra mig, det dokumenteres på Værkerne her.” De erhvervede malerier er ophængt på museet, så man er velkommen til selv at vurdere, hvem der har inspireret hvem.

Med de to erhvervelser vender Ville Jais Nielsen på flere måder hjem til Randers: til fødebyen, til museets samling og til den modernistiske fortælling, hvor hendes kunst fortjener en tydeligere plads. Vi glæder os til at præsentere dem for publikum.

Ville Jais Nielsen, *Skovparti*, u.å. Olie på lærred, 79 x 59 cm.
Ville Jais Nielsen, *Opstilling*, 1916. Olie på lærred, 97 x 67cm.

Det gode selskab

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

”I Verdens største Provinsby, det lille renblæste, gennem-asfalterede København, der vokser og breder sig som et Koralrev med Villakvarterer og Funkishuse, lever de moderne Bohémer som en Stat i Staten, uberørt af Tidens Brænding. Vækkeuhrets og Bankbogens uforsonlige Fjender!”

Harald Engman og Suen Suenson: *Moderne Bohémer*. 1935

Det nyeste værk i Randers Kunstmuseums samling ripper op i en mangefacetteret og indimellem ubehagelig og gådefuld historie om maleren og bohemen Harald Engman (1903-1968). En historie, som udgør et underbelyst kapitel i den danske kunsthistorie, og samtidig indeholder elementer som bestialske drab på katte, retsopgør om pornografi, anklager om falskneri, undergrundsudstillinger i København og en flugt ud af landet.

Engman var på mange måder en ener på den danske kunstscene; han var ikke en del af det ’gode selskab’ og blev aldrig medlem af de etablerede kunstnergrupper, der dominerede 1930’erne og 1940’ernes danske kunst. Han var på alle måder en antiautoritær og enigmatisk skikkelse, ”Mørkets Fugl” bliver han kaldt i 1930’erne’, mens han i efterkrigstiden bliver kendt som ’Den forbudte maler’ på grund af sine stærkt antinazistiske tegninger og malerier.² Værker, der fører til, at Engman i 1942 må flygte fra København for at undgå at blive arresteret af tyskerne.

I dag er Engman repræsenteret på flere danske museer, herunder Statens Museum for Kunst, Frederiksborg Nationalhistoriske Museum og nu også på Randers Kunstmuseum, men der er ikke mange der kender hans navn. Han er ikke nævnt i nogle af de store kunsthistoriske opslagsværker, der omtaler periodens kunst, dog med en markant undtagelse i form af Jens Jørgen Thorsen (1932-2000), der i sin famøse bog om *Modernisme i dansk malerkunst* omtaler Engman som ”En stor mytisk verdensskildrer”³ og ser ham som forløber for langt senere kunstnere som Palle Nielsen (1920-2000), Svend Wiig Hansen (1922-1997) og Dan Sterup-Hansen (1918-1995).

Særligt Engmans stærkt kritiske skildringer af de nazistiske og fascistiske bevægelser, Hitlers og Mussolinis diktaturer og den truende verdenskrig har dog sikret ham en plads i kunsthistorien. I den internationale publikation *Art Against War, 400 Years of Protest in Art* (1984) fremhæves han ikke blot for sin kritik af nazismen, men for sit opgør med krig, politisk magt og propaganda i det hele taget.⁴

Det nye maleri i museets samling har ironisk nok titlen *Godt selskab* og er dateret til januar-februar 1930. Det er ét blandt en række satiriske kritiske billeder fra 1930’erne, som Engman maler med afsæt i den omgangskreds og den verden, han var fortrolig med; Københavns natteliv med motiver fra værtshusene, barerne, gaderne og af de socialt marginaliserede, de arbejdsløse, de kunstneriske bohemer, de fattige og de prostituerede. En verden, hvor diskussioner om politik, censur, ytringsfrihed, sædelighed, klassekamp og et opgør med borgerlig selvtilstrækkelighed og konformitet bobler under overfladen. Vi er langt fra indledningsci-tatets ”renblæste og gennemasfalterede” København, måske ikke geografisk, men i høj grad motivisk.

Om maleriet

Maleriet forestiller en kælderbeværtning ud på de sene timer af natten. Rummet er mørkt og sparsomt oplyst. Lyset fra en enkelt lampe placeret på et spillebord i midten fungerer som det visuelle samlingspunkt. Lampen kaster sit lys ud i rummet, det rammer ansigter og hænder på de personer, der sidder om bordet, men formår ikke at oplyse hele rummet. Jo længere væk blikket bevæger sig fra bordet, desto mere trænger mørket sig på. Kontrasten mellem lys og skygge virker næsten teatralisk. Der er få andre lyskilder i maleriet. En lygtepæl på gaden udenfor beværtningen og to små stearinlys monteret på et klaver skaber kompositorisk dybde i det lavloftede kælderrum og sætter samtidig ’scenen’ for selskabet. Farverne er mørke og afdæmpede, domineret af brune, sorte, grønne og mørkerøde nuancer. Det giver billedet en tung og lidt dystert, melankolsk karakter.

Kompositionen og lyset samler opmærksomheden omkring scenen ved spillebordet. Her sidder tre mænd og spiller kort, mens en fjerde står med øl i hånden og følger slagets gang bag bordet. Deres ansigtstræk og kroppe er ikke realistiske, men forvrængede, kantede og stærkt individualiserede, ja karikerede. Ansigtet på den stående figur bag bordet i midten af billedet er næsten opslugt af mørke. De få oplyste partier giver, sammen med figurens voldsomme slagskygge på vægge og loft, personen et næsten

Harald Engman: *Godt selskab*, 1930. Olie på lærred, 80 × 122 cm. © Harald Engman / VISDA

dæmonisk eller truende indtryk. Manden til højre for lampen ryger en cigaret og ser ned på sine kort. Han er skildret med overdrevent lang næse, en fremadskudt hage og en sammenkrøben holdning, og virker opslugt af sine egne tanker. På den modsatte side af bordet ser vi en mere nobelt påklædt herre med skaldet isse. En massiv rygvendt herre udgør den sidste mand i kortspillet. Vi ser kun en anelse af hans profil, men hans træk virker brutale med fremskudt pande- og tungt modelleret kæbeparti. Ved hans fødder står et hovedvendt maleri.

En anden central gruppe ses i maleriets højre side. I baggrunden optræder en rygvendt pianist, der spiller på et klaver samt en tjener, der på højt løftet bakke bærer nye forsyninger ind. Ellers domineres gruppen af tre centrale skikkelser. En stående mand med et karakteristisk stort overskæg og fipskæg, der er ved at blive portrætteret af en lyshåret maler med briller placeret i billedets højre hjørne. Bag maleren ses en mand med rød halsklud og spids næse. Foran maleren står en guitar. De to sidste personer i værtshuset er en lille mand i en alt for stor frakke, der er på vej ned af trappen til beværtningen, og en mand med blød filthat med bred skygge, som tilsyneladende er faldet i søvn op af klaveret.

Der er meget lidt samspil mellem personerne indbyrdes, de virker lukkede i deres egne rum. Ingen af personerne ser ud mod beskueren og ofte er deres øjne skjult i skygge, hvad der gør dem svære at aflæse følelsesmæssigt. Engman anvender de karikerede ansigts-træk til ikke blot at fortælle noget om forskellige personligheder, men også om det sociale miljø, natteliv, hasardspil og værts-husmiljø. Maleriet er karakteristisk for Engmans tidlige værker af bylivets mere rå og mindre romantiske sider; hvor mennesker mødes uden nødvendigvis at være forbundne.

Godt selskab

Det er uvist om den malede situation i Harald Engmans maleri forestillen en specifik aften i januar-februar 1930. Når man ser på perso-nerne, kan man godt få indtryk af, at der ikke nødvendigvis er tale om realistiske gengivelser af bestemte personer, men snarere om typer eller menneskelige karakterer. Svaret er nok et både-og. Det er muligt, at maleriet er iscenesat i Engmans atelier, men de tilstede-værende personer er faktisk centrale skikkelser i hans netværk. På maleriets bagside har Engman ikke blot skrevet værkets titel *Godt selskab*, men også initialerne på alle de tilstedeværende; ”L.J. - S.S. -J.P.-M.V.-C.O.M.-W.B.-M.J.-V.H.-E. de S.-Aa-R.-H.E.”

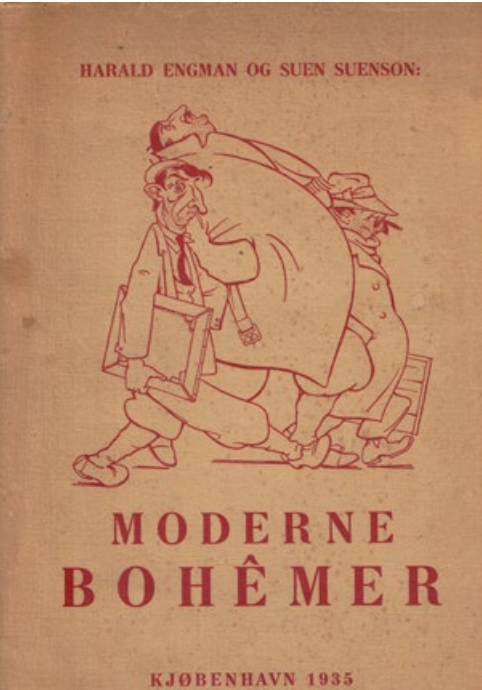
Rækkefølgen på initialerne er kun delvist identisk med den indbyrdes placering af personerne i maleriet og ikke alle kan identificeres. Det er dog muligt at give et kvalificeret bud på flere af dem.

Den lyshårede maler i højre hjørne er identisk med kunstneren selv, Harald Engman (H.E.). Han har malet sig selv, malende og gør således værtshusets verden til sig egen. ”L.J.” henviser uden tvivl til maleren Ludvig Jacobsen (1890-1957), der var blandt Engmans nære venner. To år senere, i 1932, anmelder Ludvig Jacobsens hustru Harald Engman for ”Malerisvindel”. Han og en kunsthandler ved navn Carl Adolph Otto Marek (1887-ukendt) skulle have signeret Engmans malerier med Ludvig Jacobsens navn og solgt dem med fortjeneste. Sagen får en del omtale i medierne, men Engman bliver aldrig dømt. Det er Marek, der tidligere har været impliceret i lignende sager, som politiets efterforskning i sidste ende retter sig mod, og han flygter ifølge aviserne ud af landet i en flyvemaskine. Harald Engman udtaler selv til pressen: ”Politianmeldelsen kan Jeg kun opfatte som en Hævna­kt, ikke fra Ludvig Jacobsens Side, han er min Ven, men fra hans Kone; hun er nemlig vred over, at jeg tager hendes Mand med ud til vore Kunstnersold.”⁶ Initialerne ”C.O.M.” henviser utvivlsomt til selv samme Carl Adolph Otto Marek, der altså også er tilstede i maleriet. Han var født i Tyskland, men af ungarsk afstamning og angiveligt baron. ”E. de S.” henviser uden tvivl til kunstneren Eugène de Sala (1899-1987), oprindeligt Osvald Lykkeberg Salomonsen fra Randers, som Randers Kunstmuseum viste en udstilling af i 2016. De Sala var dels kendt for sin til tider outrerede fremtoning og antiautoritære indstilling, dels for virtuost at kunne mestre alle stilarter, ekspressionisme, kubisme og surrealisme. ”Jeg kopierer ikke. Jeg tyvstjæler!” skulle Sala bramfrit have deklareret.⁶ Han kunne male som ’Picasso, Mirò eller Lundstrøm’, og bragte ifølge ham selv surrealismen til Danmark som den første. I 1930 er han lige vendt hjem fra Paris og lever i høj grad op til myten om den ludfattige kunstner, der sover på kolde loftsværelser, i baggårde, under kældertrapper og andre steder, hvor det er gratis. Harald Giersing (1881-1927) skriver til Sigurd Swane i 1923: ”Han (De Sala) lanceres af ’Det nye Studentsersamfund’, som er en Kommunistclub og holder til i nogle skumle Stuer i en Baggaard i Studiestræde. Han ejer intet, lever af tilfældig mad og overnatter paa tilfældige Steder.”⁷ Det er sandsynligvis De Sala, der i maleriet sover op af klaveret. Initialerne ”J.P.” henviser sandsynligvis til kunstneren og forfatteren Josef Petersen (1881-1973), som i 1932 vandt sølvmedaljen for litteratur ved OL. Han udstillede flere gange sammen med

Initialerne på maleriets bagside.

Forside af Suen Suenson og Harald Engman bogen *Moderne bohémer. Spøgefulde indiskretioner fra kunstens overdrev.*

Harald Engman: Karaktertegninger fra *Moderne bohémer. Spøgefulde indiskretioner fra kunstens overdrev.* 1929-1935. (c) Harald Engman / VISDA

Engman og var kendt som lidt af en boheme-karakter. I 1945 udgiver Josef Petersen bogen *Harald Engman. Den Forbudte Maler - Billeder fra Besættelsestiden*.

Den sidste, som det på indeværende tidspunkt er lykkedes at identificere med nogenlunde sikkerhed, er forfatteren og dramatikeren Suen Suenson (S.S) (1885-ukendt), som samarbejdede med Engman på flere projekter.

Moderne bohemer

I 1935 udgiver Suen Suenson og Harald Engman bogen *Moderne bohémer. Spøgefulde indiskretioner fra kunstens overdrev*. Her har Suenson, der også var revyforfatter, skrevet små vers om de karakteristiske personligheder blandt Københavns bohemer, mens Harald Engman har tegnet små karaktertegninger af dem. Tegningerne er skabt i tidsrummet 1928-1935 og mange af tegningerne forestiller netop de personer vi ser afbilledet i museets nyerhvervede maleri. Måske er det netop en af de tegninger, Harald Engman sidder og arbejder på i hjørnet, for vi genkender let den ukendte herre med overskæg og fipskæg. Tegningen af ham i bogen er dateret til 1929, så det passer godt med dateringen på maleriet.

I bogen finder man også et ’anonymt’ selvportræt af Engman selv. Tegningen ledsages af et vers af Suenson:

Denne fyr i giftig streg
laver grin med dig og mig
Gid Kritikken vil ham lære
han sku’ hellere la’ være

Om kunsthandleren Marek, den ungarske baron, skriver han:

Hvis man ham saa´ naar han af Gaden trasked,
snart elegant snart klædt som Lazon,
med maleriet vaadt, nyt eller nylig vasket -
hvem skulle tro, at han var født baron?

Ud fra tegningen er det nemt at identificere Marek i maleriet. Det er ham, der sidder på højre side af bordet og spiller kort. Hvis man nærstuderer bogens tegninger, er stort set hele det ’gode selskab’ i maleriet repræsenteret. Bogen om de moderne bohemer er, skriver Suenson og Engman i den fælles indledning, at ”fastholde fra Forglemmelse Atmosfæren i de Kredse, der repræsenterer Københavnerbohêmen.”⁸ Det er simpelthen Københavnerbohemerne, der er skildret en mørk aften på værtshus.

Om bohemens liv og livsvilkår skriver de:
*Ofte fremsættes den Paastand, at Bohêmebetegnelsen er et forældet begreb, som det velordnede Samfund har berøvet enhver Mulighed for Virkeliggørelse. Og indrømmes skal det, at i vor pæne lille Hovedstad, hvor en Flaske Vin maa vejes op med Guld, især efter Solnedgang, hvor Husværter er Statens Kælebørn og hvor Skat, Sygekasse og Folkeregister med taktfast Regelmæssighed stiller Krav til Borgernes Ordenssans, her var det Sandsynligt, om hver opdukkende Bohêmetilbøjlighed blev kvalt i Fødsl*en.

*Ogsaa den Økonomiske Basis for en Bohêmes frie liv i et arbejdssomt Samfund: det kunstkøbende Publikum, kunde synes at svigte den talentfulde Vagabond. Det brede Folk forsyner sig med Dusinskilderier i forgylde Rammer på Afbetaling, og Kunstsnobberne vurderer det Billede, de erhverver sig paa Udstillingen, I forhold til Malerens Skattebillet og Automobilfabrikat. Følgen bliver, at Bohêmen til stadighed vandr*er om med et eller flere Damoklessværd hængende over sit Hoved. *Husleje, Gasregning og utallige andre Slinger truer hvert Øjeblik hans Ophold i Paradiset og beretter ham bitre Timer*⁹.

Bohemen er af ovennævnte årsager ildeset af borgerskabet: ”I datidens pæne lille København, hvor alle gode Borgere kendte hinanden og angav Tønen, var det ensbetydende med Bandykning at føre saadan en Tilværelse.” Suenson og Engman beskriver på den baggrund bohemerne som en ”Pariakaste”, hvis væsen er ”En usvigelig Evne til at skelne væsentligt fra uvæsentligt, parret med en stærk humoristisk Sans.”¹⁰

Det nyskabende i maleriet er stilarten, det karikerede udtryk, og motivkredsen. Der er ikke mange på den danske kunstscene, som i tiden beskæftiger sig med den Københavnske underverden. En undtagelse er Robert Storm Petersen (1882-1949), der også var en skarp samfundskritiker, og som i sine tegninger med en lignende grotesk, sort humor skildrede den ’menneskelige komedie’, som han ikke så nogen udvej af, hverken politisk eller religiøst. Storm Ps berømte figur ’Vagabonden’ er i høj grad beslægtet med Engmans bohemer. Ved første øjekast virker han komisk eller poetisk, men kan som Engmans bohemer i høj grad også læses som en kritik af det moderne samfunds værdier som produktivitet, effektivitet, penge og social status. Begge står uden for systemet og bliver derfor en slags modfigur til det moderne samfund.

Mørkets Fugl

Harald Engman blev født i København i 1903 som Harald Rudyard Engmann. Hans far var maler og tegnelærer, og moderen var porcelænsmaler på Den kongelige Porcelænsfabrik. Engman var nok oplært af sin far, men i øvrigt autodidakt og kom tidligt ud at rejse. Ifølge familielegenden rejste han som ”blind passager” i 1918-1920 til USA, til metropolen New York, hvor han boede en tid i Chinatown. I 1921 er han tilbage i Danmark og dukker 18 år gammel op i landets aviser i forbindelse med ubehagelig kriminalsag. Han anklages for at have dræbt en snes af kvarterets katte, parteret dem, spist dem og have hamret deres afskårne haler op på væggen i sit værelse, som han inspireret af sine rejser havde søgt at indrette som en kinesisk opiumshule.¹¹

Fem år senere i 1926 dukker Engman igen op i retten. Han er blevet redaktør for det kulørte blad *Kriminaltidende*, og anklages 23 år gammel for overtrædelse af pornografiparagraffen. Sagen er rejst af den socialdemokratiske justitsminister K.K. Steinicke (1880-1963) mod den tidligere redaktør Marius Wulff (1881-1953), der er stukket af til Frankrig og har efterladt Engman i spidsen. Steinicke var optaget af socialvæsenet og samfundsmoralen og ønskede at ”tøjle den tøjlesløshed” der havde bredt sig kølvandet på 1. Verdenskrig og den økonomiske krise. Staten skulle gribe aktivt ind og bekæmpe den ”Mentalitet af egoisme, kynisme, hyperseksualisme, Forlystelsesdille og Nydelsessyge, hvori man har druknet det forrige Århundredes skønne Frihedsidealer.” Samfundsmoralen, gudsfrygten og næstekærligheden var ”kvalt i grin” skrev Steinicke i sine erindringer.¹² Steinicke gik i krig mod sædelighedsforbryderne, revyerne, beværtningerne og de kulørte blade, som han omtalte som ”sjofle”. En karakteristisk som passer foruroligende godt på vores selskab i Engmans maleri.

I 1930 debuterer Harald Engman på Charlottenborg og udstiller de følgende år flere andre steder i København. Han kritiseres for at være for litterær og makaber, men får indimellem også relativt gode anmeldelser. ”Han vil kunne gøre en social Indsats gennem sin Kunst, og være med til at revse Tiden.” skriver *Social-Demokraten* i 1930. Mens *BT* som allerede nævnt giver ham tilnavnet ”Mørkets Fugl”:

Han [Harald Engmann] tilhører ikke Dusinslagsen, der bevæger sig noget i ham og han er i Besiddelse af en hel Del af Menneskekenderens skarpe, psykologiske Karakteriseringsevne og en Digtets Intuition. Engmann kender Livet i de smaa smudsede Gader i den Indre By, hvor Kampen for Tilværelsen efter Mørkets Frembrud bliver haard og Ond. Her eksisterer ikke mere, som da Karl Larsen skrev sin elskelige Novellesamling ”Fra det gamle Voldkvarter”, nogen idyllisk, lidt smaaborgerlig Hygge. De Hærgede Glædespiger staar i Portaabningen og lokker med deres Surrogat-Yndigheder for de snavsede og forliste Mandspersoner med Radiumsdunst i Hængeskægget, der efterhaanden er blevet deres sidste Klientel. Og fra Stueetagens ”Pedicure-Salon” lyser den lumre røde Alkovebelysning ud i Fattiggadernes melankolske Vintermørke. Kunstnerisk set er Engmann en ”Mørkets Fugl” og kender derfor sit Milieu.”.¹³

I international sammenhæng kan Harald Engman, som flere aviser også bemærker i samtiden, sammenlignes med den tyske maler Otto Dix (1891-1969). Begge skildrer mennesker på samfundets skyggeside med en grotesk og satirisk billedform og opfatter kunsten som et redskab til social og politisk kritik.I starten af 1930’erne er Engmans satiriske værker rettet mod social ulighed, ideologier og autoriteter af enhver art, men i takt med totalitarismens indtog i Europa vender hans opgør sig (som Dix) mod fascismen og nazismen. Den indædt kamp resulterer i en række provokerende værker, der beskriver nazisternes fremfærd og det etablerede borgerskabs passivitet eller ligefrem støtte til diktaturet i Tyskland. Som Tove Thage skriver i artiklen *Den forbudte og glemte maler af kongens by*: ”Ukonventionelt, uhøjtideligt og med tilsætning af afvæbnende humor og tolerance skildrer Engman typerne på verdens scene, deres sadisme, grumhed, ondskab, deres stupide skryden men indvendigt feje og ynkelige mindreværd og den majestætiske spidsborgerlighed.”¹⁴

I 1939 har Engman sit første sammenstød med tyskerne. Han udstiller som del af gruppen ”De Underjordiske” i fodgænger-tunnelen på Rådhuspladsen, og får på foranledning af den tyske gesandt forbud mod at udstille maleriet *Tidens malere*, der konfiskeres af politiet. I 1940 griber tyske soldater direkte ind og lukker udstillingen *Sorte Faner*, hvor Engman viser en række værker der direkte angriber den tyske besættelsesmagt. I 1942 må han flygte, først i skjul i Nordsjælland og senere til Sverige. Efter 2. verdenskrig vender han tilbage til København, men maler primært små byprospekter uden politisk brod. Han dør i 1968.

Netværksbilleder

Værket kan samtidig anskues som et netværksbillede. I maleriet iscenesætter Harald Engman sin profession og sit netværk af undergrundsmalere. Han fremhæver det kunstneriske, kulturelle og politiske fællesskab, han indgår i (og understreger det i maleriets titel). I dansk kunst kender vi gruppebilleder

eller netværksbilleder af kunstnere fra den danske guldalder, herunder Constantin Hansens (1804-1880) *Et selskab af danske kunstnere i Rom* fra 1837. Med den franske impressionisme bliver genren yderligere populær. Her fremstilles borgerskabets og kunstnernes møder på offentlige steder, som med musik, latter og elegante dragter repræsenterer det moderne liv i Paris. De franske scener fra det offentlige livs forlystelsessteder omsættes i Danmark ofte til private selskaber hos kunstnere som P.S. Krøyer (1851-1909) og Viggo Johansen (1851-1935). Fra Randers Kunstmuseums samling kan man også fremhæve Emilie Mundts (1842-1922) *Efter Hjemkomsten* (1893), som på samme vis iscenesætter kunstnerlivet (og de kvindelige kunstneres deltagelse deri) som et intellektuelt og socialt fællesskab. Netværksbillederne havde et belejligt selvpromoverende og programmatisk indhold. De tjente til at iscenesætte kunstnerne og deres netværk for publikum, og lancerede en fælles kunstnerisk retning eller kreativt fællesskab. I det perspektiv kan Engmans maleri også tolkes programmatisk, men med en humoristisk og satirisk distance. Det er et modbillede til traditionen og tidens officielle kunstliv i København, hvor størstedelen af de danske malere roligt og uanfægtet fortsætter med at udforske farven, formen og motivet. Maleriet er et gruppebillede af den nye avantgarde, et alternativt kunstnerisk fællesskab, der ikke er bundet sammen af en fælles kunstnerisk vision, men af deres opposition til det etablerede.

Godt selskab er langt mere end en skildring af et københavnsk værtshus. Gennem identifikationen af de afbildede personer og sammenstillingen med *Moderne Bohème* bliver det tydeligt, at maleriet fungerer som et gruppeportræt af Harald Engmans egen kreds. Værket indskriver sig i en længere kunsthistorisk tradition for kunstnernes netværksbilleder, men hvor kunstnerne tidligere iscenesatte sig selv som en anerkendt kunstnerelite, fremstiller Engman et fællesskab af outsiders – bohemer, forfattere, kunstnere og excentrikere, der bevidst placerer sig uden for det etablerede kunstliv og i opposition til magthaverne.

Maleriet er ikke alene et portræt af venner og bekendte, men et malerisk udtryk for en kunstnerisk og kulturel position. Engman viser sin egen identitet gennem det miljø, han skildrer, og gør bohemen til et ideal, der står i modsætning til borgerskabets normer, autoriteter og konformitet. Den antiautoritære holdning, som senere kommer til udtryk i hans kompromisløse opgør med nazismen og enhver form for totalitær magt, er således allerede til stede i dette tidlige værk.

Godt selskab nuancerer derfor fortællingen om Harald Engman. Maleriet viser, at hans kunstneriske projekt allerede fra begyndelsen af 1930’erne var tæt forbundet med sociale fællesskaber, satire og selviscenesættelse. Samtidig dokumenterer det eksistensen af en alternativ københavnsk kunstscene, som kun sjældent har fundet vej til den danske kunsthistories hovedfortælling. Set i dette lys er værket ikke blot et hovedværk i Engmans tidlige produktion, men også et vigtigt vidnesbyrd om et overset kapitel i mellemkrigstidens danske modernisme.

I 1930 planlægger Randers Kunstmuseum en udstilling om netop 1930’erne i dansk kunst. Vi er glade for, med den nye erhvervelse at kunne belyse undergrundsmiljøet på kunstscenen i perioden og ser frem til at arbejde videre med projektet.

Harald Engman: *Tidens malere*, 1938.
Olie på lærred, 96 x 70 cm.
© Harald Engman / VISDA

Noter

- 1 O.V. Borch: *BT* 28. november 1931
- 2 Josef Petersen: *Harald Engman. Den Forbudte Maler - Billeder fra Besættelsestiden*. Egmont H. Petersen, 1945
- 3 Jens Jørgen Thorsen: *Modernisme i dansk malerkunst*. Fogtdal, 1987. s. 329 og 179.
- 4 D.J.R. Brucker, Seymour Chwast, Steven Heller: *Art against War. 400 Years of Protest in Art*. Abbeville Press, New York, s. 92.
- 5 *Berlingske politiske og Avertissementstidende* 7. april 1932
- 6 Randers Kunstmuseum. *UDTRYK* Nr. 2 · Forår/sommer 2016 · 16. årgang
- 7 Brev fra Harald Giersing til Sigurd Swane 9. april 1923, KB, Håndskriftafdelingen, acc. 1978/123.
- 8 Suen Suenson og Harald Engman: *Moderne bohème. Spøgefulde indiskretioner fra kunstens overdrev*. 1935. Eget forlag, København. s. 3.
- 9 Ovenfor citeret, s. 11.
- 10 Ovenfor citeret s. 13.
- 11 På det tidspunkt er Harald Engmann stavet med et dobbelt n. men sammenholder man adresseoplysninger og fødselsdato er der tale om samme mand. Historien går landets aviser rundt, men kan også læses i *Randers Amtsavis og Adressecontours Efterretninger*, 23. maj 1921, s.3
- 12 K. K. Steincke: *Fra hele Valpladsen – Ogsaa en tilværelse II* (1918-1929). Forlaget Fremad, København s. 125-126
- 13 O.V. Borch, *BT* 28. november 1931
- 14 Tove Thage: ”Den forbudte og glemte maler af kongens by” i *Carlsberg Fondets Årsskrift* 2003, s. 114.

Kommende udstilling

Morten Schelde – Glitch

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Fra januar til april 2027 viser Randers Kunstmuseum soloudstillingen *Morten Schelde – Glitch*

Udstillingen er Scheldes (f. 1972) største museumsudstilling til dato og viser både helt nye tegninger på op til tre meters bredde, samt et retrospektivt udvalg af ældre værker.

Arbejdstitlen for udstillingen er Glitch. Et begreb der oprindeligt stammer fra teknologiens verden. Det betegner en uventet, ofte midlertidig fejl i et computerspil eller -program, der får det til at opføre sig på en utilsigtet måde, så spilleren eller brugeren kortvarigt træder ind i den anden verden end det digitale systems tilsigtede virkelighed.

Morten Schelde forbinder i sine billeder begrebet med øjeblikke, hvor de systemer, strukturer og regler, vi normalt tager for givet, bryder sammen eller afslører deres egen skrøbelighed eller konstruktion. Her trækker Scheldes figurative tegninger både på surrealismen, hvor det fremmede og drømmeagtige bryder med logiske regler for rum og tid, og på post-digital æstetik, som undersøger forholdet mellem det digitale og det analoge, mellem perception og repræsentation.

Inspireret af byens rum er udstillingen iscenesat som et rumligt forløb fra fortættede labyrintiske rum og snævre passager til åbne rum. En bevægelse der samtidig beskriver den motiviske bevægelse, fra øde urbane landskaber; byrum, facader og vejforløb, til huse, haver og indre rum.

Om Morten Schelde

Morten Schelde (f. 1972) er en af sin generations markante danske billedkunstnere. Han er uddannet fra Det Fynske Kunstakademi og Det Kongelige Danske Kunstakademi i København. Siden begyndelsen af 2000'erne har han arbejdet med tegningen som sit primære medium. Schelde er særligt kendt for sine detaljerige, ofte monumentale tegninger, hvor genkendelige motiver fra hverdagsliv, forstæder, byrum og interiører forskydes og forvandles til tvetydige og drømmeagtige scener.

Hans værker er repræsenteret på blandt andet Statens Museum for Kunst, Louisiana Museum of Modern Art og ARKEN Museum for Samtidskunst, og han har udstillet både i Danmark og internationalt.

Morten Schelde var fra 2004-2010 en af de ti danske kunstnere, der udsmykede Kongeparrets residenspalæ Frederik VIII's Palæ på Amalienborg.

Morten Schelde: *Sigurds værelse*, 2025. Blyant på papir, 120 X 150 cm. Privateje

Kirsten / Museumsmedarbejder

Hvad består dit arbejde på museet af?

Jeg er ansat som museumsmedarbejder, og det kan jo indeholde rigtig mange forskellige opgaver – heldigvis! Men jeg vil sige, at min primære opgave er museets brugere. Det er dem, jeg først og fremmest skal tage hånd om. Alle skal føle sig velkomne og have en god oplevelse på Randers Kunstmuseum – uanset hvem de er og i hvilken sammenhæng de bruger museet. Butik og reception skal fremstå indbydende og inviterende, og alle skal tages imod med et smil. Derudover skal der også lægges tid i at lave bookinger af omvisninger og undervisningsforløb, korrespondance med undervisere, medlemmer af Klub Randers Kunstmuseum Venner, leverandører af varer til butikken m.m.

Der ligger også opgaver i at finde frem til produkter, der passer ind i museumsbutikken, og for eksempel giver mening i forbindelse med alle de skiftende særudstillinger. Desuden er der opgaver forbundet med at udvikle produkter, som er museets helt egne.

Der er også mange praktiske opgaver i reception og butik på museet; museets kunstværker skal passes godt på, der skal laves kaffe, og rengøres hylder, pakkes postkort, rulles plakater og meget mere. Min gode kollega og jeg har også som fastansatte en opgave i at orientere og koordinere både information og opgaver med timeansatte afløsere.

Hvad gør museumsbutikken til noget særligt for dig?

For mig er museumsbutik og reception meget forbundne. Der er mange funktioner, der skal gå op i en højere enhed, så det er både brugervenligt og hyggeligt – og så skal det selvfølgelig også fungere som arbejdsplads for både løst- og fastansatte. Museumsbutikken skal også være det der rum, man har lyst til at være i, og måske slå sig ned i med kaffe og/eller en lille krea-aktivitet. Butikken er et sjovt, mangefacetteret rum – også at arbejde med og i.

Hvilket produkt er du særligt stolt af at have på hylderne lige nu?

Haha, nemt spørgsmål! Jeg er SÅ glad for de tre tørklæder og den taske, som er udviklet og lavet til Randers Kunstmuseum med afsæt i hovedværker i museets samling. Det er produkter, der på alle niveauer er blevet præcis, som man kunne drømme om; smukke, fantastisk kvalitet, så nær på deres forlæg som muligt, og så har de en god formidlende fortælling med sig ved hvert enkelt produkt. Jeg drømmer helt sikkert om flere af den slags produkter!

Hvad overrasker ofte gæsterne, når de besøger butikken?

Gulvet i butik og reception er et farverigt kunstværk skabt af kunstneren Ruth Campau, og det kan man ikke undgå at lægge mærke til. Det, og det inventar Ruth Campau har skabt til museet bliver

bemærket og rost af lang de fleste af museets og butikkens gæster. Mange gæster bliver positivt overraskede, når de bliver tilbudt en kop kaffe, og at sætte sig lidt i siddearrangementet i hjørnet af butikken. Museets gæster værdsætter de unikke produkter, vi har – uanset om de kigger eller køber. En del gæster er heldigvis glade for en varm modtagelse, kommenterer på den og giver udtryk for, at sådan er det ikke på alle museer! Det skal være en dejlig oplevelse at besøge butikken – en anden slags oplevelse end at besøge udstillingerne, men vi arbejder jo hele tiden på at bliver bedre. For nogle besøgende starter museumsbesøget i butikken, og vi inviterer altid til at opleve kunsten.

Men jeg vil sige, at min primære opgave er museets brugere. Det er dem, jeg først og fremmest skal tage hånd om. Alle skal føle sig velkomne og have en god oplevelse på Randers Kunstmuseum – uanset hvem de er og i hvilken sammenhæng de bruger museet.

Hvilket er dit ynglings værk i museets samling og hvorfor?

Se, det er til gengæld et svært spørgsmål. Randers Kunstmuseum rummer en utrolig bred samling kunstværker fra guldalder til samtidskunst, så det er umuligt at sige et bestemt kunstværk. Jeg holder jo nærmest af dem alle sammen og det at de er så forskellige. Jeg holder meget af de kunstværker, vi har arbejdet med i forbindelse med udvikling af egne produkter – ikke mærkeligt, haha! Men jeg holder jo også af fx Johannes Larsens dejlige landskab med fugle – altså den himmels farve! Men det er jo fordi jeg husker barndommens somre i Kerteminde, Johannes Larsen Museet og min fars opvækst og venskab med Johannes Larsens børnebørn. Min fars faster boede lige ved siden af Johannes Larsen. Og så er der jo alle CoBrA-værkerne, som bare får mig til at smile, når jeg står midt iblandt dem. Jeg har tidligere arbejdet så meget med netop de kunstneres værker. Men der er jo også alle de spændende samtidskunstnere, alt det nyerhvervede – kunst der vækker undren, beundring, glæde og en masse gode tanker.

Lina / Koordinator for erhvervsklub og venneklub

Hvad er din rolle på museet, og hvad fylder mest i din hverdag?

Min rolle er lidt en blækspruttefunktion. Jeg springer til, hvor der lige er behov. Men mine primære arbejdsopgaver er vores erhvervsklub og venneklub.

Hvad brænder du mest for i arbejdet med erhvervsklubben og venneklubben?

Jeg brænder for, at alle mennesker skal have et forhold til kunst forstået på den måde, at kunsten skal være tilgængelig for alle. Jeg hører ofte folk sige, at de kan være intimiderede af kunsten, fordi de ikke ved noget om den. Det vil jeg gerne være med til at gøre op med. Kunst er for alle. Jeg har ikke selv en kunstfaglig baggrund, men jeg elsker kunst og bruger meget af min fritid på kunst. Da vi i efteråret 2025 viste udstillingen *Kærlighed til Kunst – H.M. Dronning Margrethes private kunstsamling*, lavede jeg nogle erhvervsarrangementer, hvor flere store firmaer inviterede kunder og klienter ind for at se udstillingen. Responsen var rigtig god. Og det var folk med alle mulige forskellige baggrunde. Jeg ønsker mig, at erhvervsklubbens medlemmer skal føle sig hjemme på museet, og jeg glæder mig over hver gang jeg møder et medlem af venneklubben.

Hvad får virksomheder ud af at være en del af museets erhvervsklub?

Lige nu sidder jeg og lægger sidste hånd på det, der skal være den opdaterede erhvervsklub. Den har eksisteret i mange år, og nu har jeg tid til at arbejde med den, så den også er tidssvarende. Jeg vil gerne have, at erhvervsklubben skal være et sted, hvor erhvervsledere mødes på en uformel måde og snakker om andre ting end forretning og arbejde. Jeg ønsker mig, at man med udgangspunkt i kunst, kan opdage nye måder at tale sammen og netværke på, samtidig med at man bliver fortrolig med museet.

Når man er en del af erhvervsklubben, får man ikke alene mulighed for at deltage i ferniseringsmiddage og fri adgang til museet, man får også mulighed for at invitere sine medarbejdere til arrangementer hos os, som er skræddersyet til at gøre dem kendt med museumsumrummet samtidig med, at de rystes sammen som kolleger.

Hvilket arrangement eller projekt er du særligt stolt af at have været med til at skabe?

Det må ubetinget være udstillingen *Kærlighed til Kunst – H.M. Dronning Margrethes private kunstsamling*. Ikke kun fordi det var spændende at se, hvad H.M. Dronning Margrethe har hængende på sine vægge, men fordi det var en kraftanstrengelse for alle involverede. Hos os er alle mand på dæk ved udstillingsskift, og det er en enormt gavnlig proces for en medarbejderstab. Under

Jeg vil gerne have, at erhvervsklubben skal være et sted, hvor erhvervsledere mødes på en uformel måde og snakker om andre ting end forretning og arbejde. Jeg ønsker mig, at man med udgangspunkt i kunst, kan opdage nye måder at tale sammen og netværke på, samtidig med at man bliver fortrolig med museet.

udstillingen, havde vi det store privilegie at have frivillige fra venneklubben som kustoder, og jeg var ansvarlig for vagtplaner og kontakten med dem. Jeg må bare sige, at vi savnede dem, da udstillingen sluttede. Der var en helt særlig stemning over hele projektet, og jeg er så stolt over og glad for at have været en del af det hele.

Hvilket værk fra samlingen er din yndling og hvorfor?

Det er et både godt og vanskeligt spørgsmål. Jeg er kommet på museet, siden jeg var en lille pige og har siddet og kigget på Agnes Slott-Møllers *Niels Ebbesen*, så det værk betyder utrolig meget for mig. Det er stort, imponerende og det tiltaler mig, at kunstneren var så kompromisløs med sin kunst. Hun malede ikke efter tidens tendenser. Hun brød med sin tid, kan man sige. Museet er for mig en lunge - et sted hvor jeg går ind for at trække vejret. Når jeg har brug for en stille stund, så sætter jeg mig i Guldalderen, inden vi åbner. Men alle værkerne bidrager til den helhed Randers Kunstmuseum er for mig, og selv om noget taler mere til mig end andet, så skal alle værkerne være der. I den mere nyere afdeling, er jeg meget begejstret for Katja Bjørns *Canned Mermaid*. Den har sit eget klare budskab, men den taler også især til børn og jeg kan godt lide, at kunst meddeler sig på flere planer.

Det sker

Atmosfæren på Randers Kunstmuseum er mere til livlig diskussion end andægtig tavshed. Derfor finder du også masser af aktiviteter, events og tilbud, der inviterer børn og voksne til at møde kunsten. Helst på måder du ikke lige regnede med.

Det kommende efterår og vinter byder på et bredt udvalg af arrangementer på Randers Kunstmuseum som dialoger, foredrag, artist talks, børneworkshop og meget mere.

Vi glæder os til at tage imod dig.

Torsdagsdialoger

Med *Torsdagsdialogerne* inviterer Randers Kunstmuseum kunstnere, forskere, kulturpersonligheder og eksperter til samtaler, der åbner nye perspektiver på både samlingens klassiske værker og den aktuelle samtidskunst. Sammen undersøger vi kunstens historier, betydninger og relevans – og hvordan kunsten fortsat kan udfordre, inspirere og sætte vores samtid i perspektiv. Denne sæson kommer dialogerne vidt omkring både tidsmæssigt og tematisk. Vi glæder os til at byde jer velkommen til en række inspirerende eftermiddage.

— TORSDAG DEN 27. AUGUST / kl. 16

Dagens gæstetaler er **Post.doc. Ane Kirstine Preisler Skovgaard**, Aarhus Universitet, som i dialog med museumsinspektør Inge Lise Mogensen Bech sætter fokus på William Scharffs tekstilværker.

— TORSDAG DEN 10. SEPTEMBER / kl. 16

Dagens gæstetaler er **Christian Degn**, TV-vært og Journalist som i dialog med museumsdirektør Lise Jeppesen sætter fokus på dagens værk, Hannibal Andersen: *Efter Matador*, 2023.

— TORSDAG DEN 27. SEPTEMBER / kl. 16

Dagens gæstetaler er **museumsdirektør Søren Mentz**, Museum Amager som i dialog med museumsdirektør Lise Jeppesen sætter fokus på dagens værk, Julius Exner: *Bruden pyntes. Scene fra Hollænderbyen på Amager*, 1891.

— TORSDAG DEN 12. NOVEMBER / kl. 16

Torsdagsdialogerne er på tur, når vi besøger Randers Social- og Sundhedsskole og fokuserer på et udvalg af deres mange kunstværker doneret fra Statens Kunsthøjskole. Dialogen sætter fokus på kunst og sundhed i uddannelsen. Sted: Minervavej 47, 8960 Randers SØ. Der er rige muligheder for parkering.

— TORSDAG DEN 10. DECEMBER / kl. 16

Dagens gæstetaler er **kunsthistoriker Tilde Mønsted Klein** som i efteråret forsvarede sin Ph.D. om Hans Smidth. Dagens kunsværk er: Hans Smidth: *Hedelandskab*, u.å.

Tidligere Hammerslagsvært Christian Degn besøger torsdagsdialogerne igen til en diskussion om kunst og ejendomspriser.

Ole Broagers Bænk (2019) er vartegn for Randers Social- og Sundhedsskole

Der er **fri entré** til torsdagsdialogerne. Tilmelding er ikke nødvendig

TORSDAG DEN 26. NOVEMBER / kl. 19.30

H.C.Andersen i streg og toner

En H. C. Andersen koncert med Vokalselskabet FIRE og tegner Ane Gudrun

Denne koncert med Vokalselskabet FIRE og en tegner, er en helhedsoplevelse, hvor tekster af H. C. Andersen formidles hørbart i flerstemmig sang og visuelt i tegnerens streg. Til koncerten kommer man bl.a. til at høre sange som *Konen med æggene*, *Barn Jesus i en krybbe lå*, *I Danmark er jeg født* og *Hist hvor vejen slår en bugt*.

Koncerten er et samarbejde mellem BRAGE, Randers Kunstmuseum og Randers Kunstforening.

Koncerten finder sted i Randers Kunstmuseums Guldaldersal.

Billetter: Løssalg 165 kr. for medlemmer af BRAGE, Randers Kunstmuseum Venner og Randers Kunstforening er prisen 130 kr.

Køb billet via
vaerket.dk/kalender/klassisk/h-c-andersen-i-toner-og-streger/

Kultur & Cocktail i Kulturhuset

Kultur & Cocktail er Kulturhusets svar på den velkendte fyraftensøl. En afslappende og inspirerende time i fællesskab med andre omkring en lækker cocktail og et spændende tema. I mikser selv dagens cocktail, som er udvalgt efter temaet. Veloplagte værter fra Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum sørger for at tilsætte små skvæt af kunst, historie, litteratur og musik.

Kultur & Cocktail afholdes den sidste torsdag i måneden, hvor der også er aftenåbent til kl. 20 på Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum.

EFTERÅRETS PROGRAM:

Torsdag den 27. august / Middelalder

Torsdag den 24. september / Statsskolen fylder 100 år

Torsdag den 29. oktober / Allehelgen

Torsdag den 26. november / Alkohol

Pris: 75 kr. Tilmelding via webshop.

Efteråret på Billedskolen

Billedskolen på Randers Kunstmuseum er et kreativt fritidstilbud til børn og unge, hvor kunstneriske teknikker og eksperimenter, fordybelse og socialt samvær er i højsædet. Museets righoldige samling og særudstillinger inddrages og bruges som væsentligt omdrejningspunkt for undervisningen. Alle hold undervises af uddannede kunstnere og designere.

Forløb: Sæsonen starter i uge 35 og løber over 12 undervisningsgange (efterårsferie i uge 42).
Kontingent: 1000 kr., plus 350 kr. for materialer.

Holdoversigt

Billedkunst og tegning for yngste (2.-5. klasse)

På dette hold bliver du præsenteret for forskellige måder at arbejde med billedkunst i legende omgivelser. Sammen går vi på opdagelse i museets samling og udstillinger. Vi undersøger farver og former i billeder, skulpturer og installationer og lader os inspirere af de forskellige processer. Med udgangspunkt i vores individuelle interesser skaber vi nye kunstværker samtidig med at vi bliver dus med de værktøjer og teknikker, billedkunstnere bruger i deres.

Mandage kl. 15.30-17.30 / Else Salling Falck
Onsdage kl. 15.30-17.30 / Anni Holm

Kunstværksted for de ældste – Keramik, grafik og billedkunst (fra 5. klasse)

På dette hold afprøver vi billedkunstens verden gennem arbejdet med materialer, farver og teknikker. I løbet af sæsonen skal holdet både arbejde med keramik, linoleumssnit, tegning, maleri og andre billedkunstneriske teknikker og udtryksformer.

En del af arbejdet vil foregå som individuelle undersøgelser af egne ideer, og vil styrke dit personlige udtryk i dine egne værker. Vi inddrager kunstmuseets særudstillinger og den faste samling, og arbejder i dybden med egne projekter sidst på forløbet.

Mandage kl. 17.45 - 19.45 / Else Salling Falck og Anni Holm

Mød Billedskolen til Randers fritidsfestival

Fredag den 4. september stiller Billedskolen op til Randers fritidsfestival på Østervold, når der er Open by night i Randers. Få en forsmag på nogle af alle de sjove kunsteksp eksperimenter, der sker på Billedskolen, når kunstner Anni Holm triller ind på pladsen med museets rullende atelier Det blå rum.

Randers fritidsfestival er et nyt arrangement, der samler byens mange interesser og fællesskaber i et åbent byrum. Dagen giver mulighed for at få et overblik over de mange muligheder, Randers rummer, og gør det lettere at finde fællesskaber og interesser – for både børn, unge og voksne.

Læs mere og book
plads på

[randerskunstmuseum.dk/
billedskole](https://randerskunstmuseum.dk/billedskole)

Læs mere og book
plads på

[randerskunstmuseum.dk/
billedskole](https://randerskunstmuseum.dk/billedskole)

Art by Night

Kreativ fordybelse efter fyraften

Kom med på vores fyraftenshold for voksne og unge fra 15 år. Under kyndig vejledning får du mulighed for at eksperimentere med forskellige kunstneriske teknikker og udtryksformer, både i udstillingssalene og i museets Kunstværksted. Du behøver ikke have særlige forkundskaber, blot nysgerrighed og lysten til at skabe.

Holdet mødes sidste torsdag i måneden og undervises på skift af billedkunstner Ditte Lyngkær, keramiker og tegnelærer Else Salling Falck og billedkunstner Anni Holm.

Læs mere om efterårets program på randerskunstmuseum.dk/art-by-night

Forløbet strækker sig over fire torsdage

Datoer: 27. august, 25. september, 29. oktober og 26. november 2026

Tid: Kl. 17.00-20.00

Pris: 1100 kr. – inkl. alle materialer og en sandwich

Kalender

Lørdag den 8. august kl. 15

FERNISERING PÅ UDS STILLINGEN
WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL
Alle er velkomne!

Fri entré. Dørene åbner kl. 14.

8. august 2026 - 3. januar 2027

SÆRUDSTILLING: WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL
Udstillingen markerer 140-året for kunstneren William Scharffs fødsel. William Scharff (1886-1959) er en af dansk kunsts vigtigste malere. Han var en rebel, der gjorde op med fortidens kunst og lærte publikum, at malerier også kan være abstrakte. Da han brød igennem på kunstscenen, fik han hård kritik, men i dag er de fleste betagede af hans malerier. Hans kunst rummer en særlig poesi, hvor det nære og genkendelige forvandles til et vidunderligt lysmættet billedunivers.

Entré

Søndag den 9. august kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Tirsdag 11. august kl. 16.30-19.00

WORKSHOP: PAPIRKLIP MED LISA STRØLANDER
Velkommen til et sirligt og sanseligt arrangement, hvor du kan få pulsen helt ned. Papirkunstner Lisa Strølander guider os ind i hendes verden, samtidig med at både Randers Bibliotek, Randers Kunstmuseum og Museum Østjylland vil åbne emnet papir og klip.

Entré 250 kr. Find link til tilmelding under *Det sker* på randerskunstmuseum.dk

Onsdag 12. august kl. 15.00-15.45

KUNST FOR ALLE SANSER
Kom med på en helt særlig omvisning i særudstillingen *William Scharff – Den poetiske rebel*. Læs mere s. 14.
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop.

Fredag den 14. august kl. 10.30-13

BYVANDRING INKL. FROKOST & KONCERT
I anledning af Randers Festuge inviterer vi i samarbejde med Operaen Randers til en byvandring med fokus på kunsten i det offentlige rum. Læs mere på operaenranders.dk
Entré 175 kr. Tilmelding via operaenranders.dk/events

Søndag den 16. august kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 27. august kl. 17-18

KULTUR & COCKTAIL I KULTURHUSET – MIDDELALDER
Entré 75 kr. Find link til tilmelding under *Det sker* på randerskunstmuseum.dk

Torsdag den 27. august kl. 16

TORS DAGSDIALOG
Dagens gæstetaler er Post.doc. Ane Kirstine Preisler Skovgaard, Aarhus Universitet, som i dialog med museumsinspektør Inge Lise Mogensen Bech sætter fokus på William Scharffs tekstilværker.

Der er **fri entré** og tilmelding er ikke nødvendig.

Søndag den 30. august kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Fredag den 4. september kl. 15-20

MØD BILLEDSKOLEN TIL RANDERS FRITIDSFESTIVAL
På Østervold i Randers. Læs mere s. 44.

Fri entré.

Torsdag den 10. september kl. 16

TORS DAGSDIALOG
Dagens gæstetaler er Christian Degn, TV-vært og Journalist som i dialog med museumsdirektør Lise Jeppesen sætter fokus på dagens værk, Hannibal Andersen: Efter Matador, 2023.
Der er **fri entré** og tilmelding er ikke nødvendig.

Søndag den 13. september kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Lørdag den 19. september kl. 15-15.30

SOLSIKKELØRDAG: BAG KULISSENE PÅ RANDERS KUNSTMUSEUM
I anledning af Randers Biblioteks Solsikkefestival, der sætter spot på forskellighed og usynlige handicap, inviterer vi til et spændende fagligt oplæg, hvor der vil være særligt fokus på tilgængelighed og trygge rammer for en bred målgruppe. Her vil museumsassistenter Johanne Harder Tarpgaard og Ida Kold lave et lille oplæg om deres arbejde med registrering af kunstværker i samlingen. Læs mere på museets hjemmeside.

Fri entré. Kræver tilmelding via webshop.

Lørdag den 19. september kl. 16-17

SOLSIKKELØRDAG: STILLESTUND PÅ MUSEET
I anledning af Randers Biblioteks Solsikkefestival, der sætter spot på forskellighed og usynlige handicap, inviterer vi til stillestund på museet. Her er der mulighed for at opleve museet i en time, hvor der er sikret ro til fordybelse og et begrænset antal gæster. Læs mere på museets hjemmeside.

Fri entré. Kræver tilmelding via webshop.

Torsdag den 24. september kl. 16

TORS DAGSDIALOG
Dagens gæstetaler er museumsdirektør Søren Mentz, Museum Amager som i dialog med museumsdirektør Lise Jeppesen sætter fokus på dagens værk, Julius Exner: *Bruden pyntes. Scene fra Hollænderbyen på Amager*, 1891.

Der er **fri entré** og tilmelding er ikke nødvendig.

Torsdag den 24. september kl. 17-18

KULTUR & COCKTAIL I KULTURHUSET – STATSSKOLEN FYLDER 100 ÅR
Entré 75 kr. Find link til tilmelding under *Det sker* på randerskunstmuseum.dk

Søndag den 27. september kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 1. oktober kl. 14.45-15.30

MUSIKKEN FORTÆLLER HISTORIER MED RANDERS BIBLIOTEK OG RANDERS KAMMERORKESTER
Gratis.
Tilmelding via Randers Biblioteks hjemmeside.

Lørdag den 3. oktober kl. 14

KONCERT MED KORET SORA
Læs mere s. 14

Søndag den 4. oktober kl. kl. 15-15.45

RANDERS FORTÆLLERNE
De erfaringer og sprudlende historiefortællere fra Randers Fortællerne lader sig inspirere af værkerne i udstillingen William Scharff - Den poetiske rebel.
Læs mere s. 14.

Torsdag den 8. oktober kl. 7.00-19.00

UDFLUGT TIL SMK THY OG HOLSTEBRO KUNSTMUSEUM
Nærmere informationer følger.

10.-18. oktober kl. 10.00-16.00

LAV DIT EGET DUKKETEATER
Aktiviteter for børn i forbindelse med Børnekulturugen og skolernes Efterårsferie.

Dukketeaterkullise udført af William Scharff.

Søndag den 11. oktober kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Søndag den 25. oktober kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 29. oktober kl. 17-18

KULTUR & COCKTAIL I KULTURHUSET – ALLEHELGEN
Entré 75 kr. Find link til tilmelding under *Det sker* på randerskunstmuseum.dk

Søndag den 8. november kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 12. november kl. 16

TORSDAGSDIALOG
Torsdagsdialogerne er på tur, når vi besøger Randers Social- og Sundhedsskole og fokuserer på et udvalg af deres mange kunstværker doneret fra Statens Kunstfond. Dialogen sætter fokus på kunst og sundhed i uddannelsen. Sted: Minervavej 47, 8960 Randers SØ. Der er rige muligheder for parkering.

Der er **fri entré** og tilmelding er ikke nødvendig.

Lørdag den 21. november kl. 10-15

WORKSHOP: SKAB DIT EGET MINI-JULETRÆ
Inspireret af skoven i Scharff-udstillingen, kan du denne dag lære at binde dit eget mini-juletræ, som kan hente skovstemningen ind i hjemmet hele december. Læs mere s.14

Pris: 400 kr. / 350 kr. for medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner

Søndag den 22. november kl. 14

OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 26. november kl. 17-18

KULTUR & COCKTAIL I KULTURHUSET – ALKOHOL
Entré 75 kr. Find link til tilmelding under *Det sker* på randerskunstmuseum.dk

Torsdag den 26. november kl. 19.30

H.C. ANDERSEN I TONER OG STREGER
Koncerten er et samarbejde mellem BRAGE, Randers Kunstmuseum og Randers Kunstforening.

Koncerten finder sted i Randers Kunstmuseums Guldaldersal. Billetter: Løssalg 165 kr. for medlemmer af BRAGE, Randers Kunstmuseum Venner og Randers Kunstforening er prisen 130 kr.

Køb billet via
vaerket.dk/kalender/klassisk/h-c-andersen-i-toner-og-streger/

Lørdag den 28. november kl. 10-13

JULEMANDENS VÆRKSTED
Randers Kunstmuseum, Museum Østjylland og Randers Bibliotek stiller op med sjove kreaaktiviteter for børnefamilier i Kulturhusets sal. Kom og lav de fineste julegaver til venner og familie.

Fri entré. Kræver ikke tilmelding.

Søndag den 6. december kl. 14

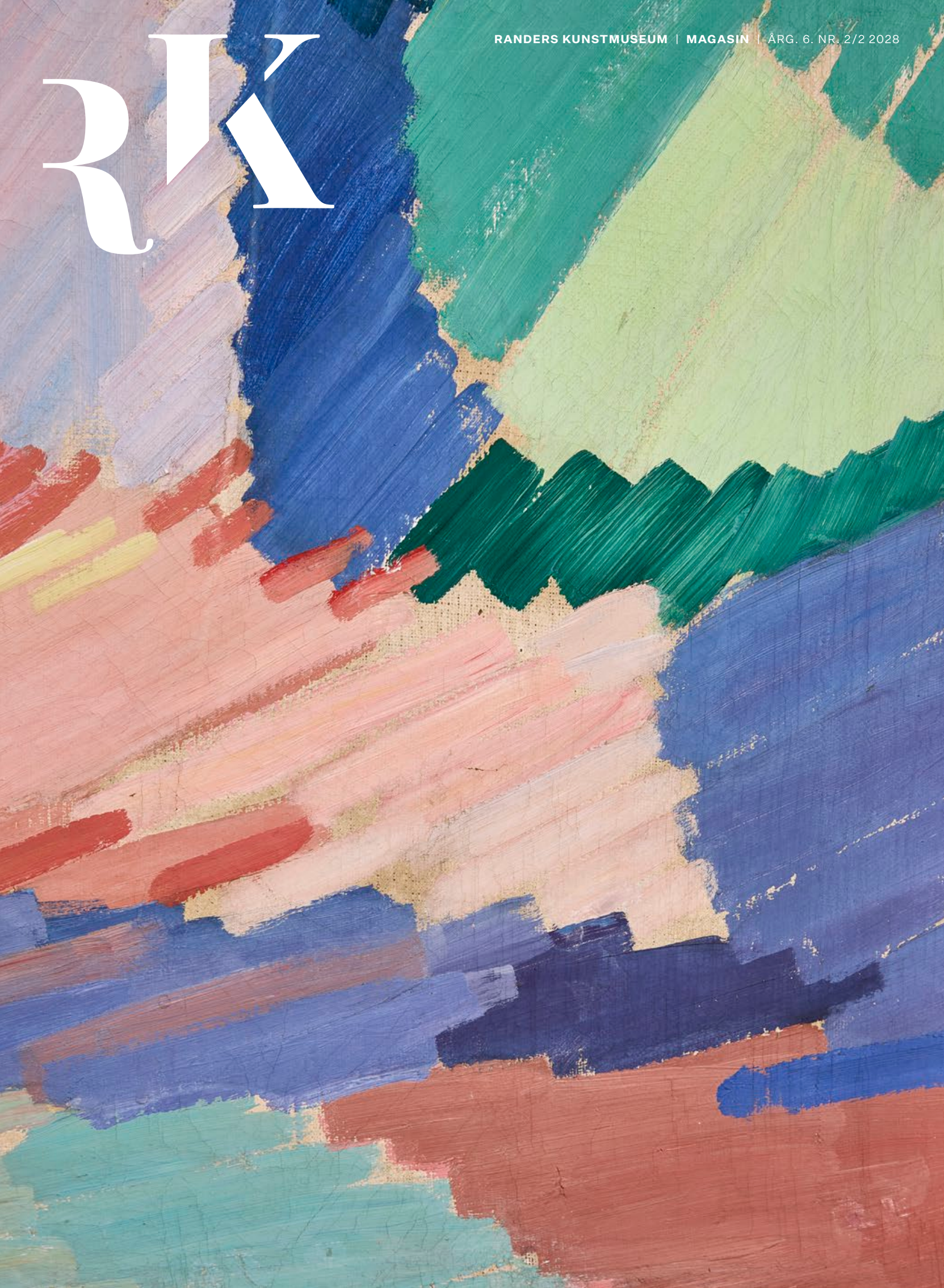
OFFENTLIG OMVISNING I *WILLIAM SCHARFF – DEN POETISKE REBEL*
Gratis efter indløst billet til særudstillingen. Tilmelding via butik eller webshop anbefales.

Torsdag den 10. december kl. 16

TORSDAGSDIALOG
Dagens gæstetaler er kunsthistoriker Tilde Mønsted Klein som i efteråret forsvare sin Ph.D. om Hans Smidth. Dagens kunstværk er: Hans Smidth: *Hedelandskab*, u.å.

Der er **fri entré** og tilmelding er ikke nødvendig.

rk

RANDERS KUNSTMUSEUM | MAGASIN | ÅRG. 6. NR. 2/2 2028